

EVANGÉLIKUS EGYHÁZI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

SOLTVÁDKERT

2022

Tartalom

Tartalom	2
1. HELYZETKÉP	3
KÜLDETÉSNYILATKOZAT	4
ÓVODATÖRTÉNET	6
IGÉNYEK A FENNTARTÓ RÉSZÉRŐL	7
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
3.1. A KERESZTYÉN ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	11
3.1.1. A KERESZTYÉN ERKÖLCSI NEVELÉS	12
3.1.2. ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	13
3.2. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA VALÓ NEVELÉS	14
3.2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS MONTESSORI PEDAGÓGIÁJÁBAN	16
3.3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	17
3.3.1. IDEGEN NYELVI NEVELÉS	18
3.4. ÓVODÁNK CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE	21
4. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK	29
4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	29
4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	30
4.3. NAPIREND	32
4.4. KAPCSOLATOK	34
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	40
5.1. A JÁTÉK	40
5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS	45
5.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	49
5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	51
5.5. MOZGÁS	52
5.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	55
5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	59
5.7.1. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	59
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	60
7. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	64
8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	66
8.1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ, BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	68
8.2. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK FEJLESZTÉSE	69
8.3. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE	70
FELHASZNÁLT IRODALOM	72
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK	Error! Bookmark not defined.
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	Error! Bookmark not defined.
JEGYZŐKÖNYV	Error! Bookmark not defined.

1. HELYZETKÉP

Az óvoda neve: **Evangélikus Egyházi Óvoda**

Címe: 6230 Soltvadkert, Kossuth L. u. 2.

TEL: 78/482 – 400

Mobil: 06/703849497

Honlap: www.eviovi.hu

E-mail: evtavaszovoda@gmail.com

Az intézmény OM azonosítója:

102245

Az óvoda fenntartója: **Soltvadkerti Evangélikus Egyházközség**

Címe: 6230 Soltvadkert Dr. Gratzner I. u. 1.

TEL: 78/480-037

Az óvodai csoportok száma: **5 csoport**

Felvehető maximális gyermeklétszám: **125 fő**

A program benyújtója: Szarka Rita – intézményvezető

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

„A múlton nyugszik a jelen, s ezen a jövőndő.” – írja Széchenyi.

Az Egyházi Óvoda Nevelőközössége vallja, hogy jövőt építeni a múlt ápolásával lehet. Szüleink, nagyszüleink nélkül mi sem lennénk azok, akik vagyunk – s így van ez most is: az előző generációk élete, hite, alkotásai, de bűnei és tévedései is hosszan éreztetik hatásukat.

A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda óvodapedagógusaiként tudjuk, hogy értékőrző és értékközvetítő szerepet kell betöltenünk az új nemzedék számára, mely a múltból fakad és a jövő felé mutat. Hiszen ez a gondolkodásmód határozhatja meg társadalmunk arculatát, az emberi együttlétet és egyházunk jövőjét.

Minden örökség akkor ér igazán valamit, ha magunkra tudjuk venni a folytatást. Ez különösen fontos elkötelezés, mert így a jövőnek építkeznek az egyház. Fontos, hogy legyenek templomaink, orgonáink, harangjaink, óvodáink, iskoláink.

Célunk keresztyén indíttatást adni a gyermekeknek. Továbbá célunk még a gyülekezeten keresztül a felnőttekkel is kapcsolatba kerülni, a felnőtteket is valamilyen szinten formálni, és erősíteni az egyházhoz való kapcsolatukat, kötődésüket.

Mivel mi szülők és nevelők munkatársak vagyunk a nevelésben, ezért egymásra utaltak is vagyunk. Közösek a terveink, a feladataink, a céljaink. Fontos, hogy a jó kapcsolat ne csak a jelen, hanem a jövő bázisa is legyen! Így szeretnénk a Biblia fényében elérni a híveket és a szíveket. Azaz:

„Tegyük jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.”

Szeretnénk értékteremtő, értékhordozó szellemiséget teremteni, mely hangsúlyozza, hogy az egyházhoz a szelídség és a tapintatosság a méltó, mely feltételezi és erősíti az egyházon belüli rendet.

A keresztyén pedagógusban él a vágy, hogy szeretettel végezhesse a reá bízottak erkölcsi nevelését és erkölcsi személyességük kialakulásának megalapozását.

Úgy végezzük nevelő-oktató munkánkat, hogy módszertani kultúránkat erősítjük és ezzel a gyermekek sokoldalú fejlesztését szolgáljuk.

Szemléltetve az emberi értékek megbecsülését, értékelését, mely mintaként szolgál a mai kétségbeejtően alacsony szintű, érdekeket felvető, érzelemmentes világunkban. S amelyet oly kevesen tanultak meg: ha van bennem Isten tisztelet, van bennem Ember tisztelet...

Ezen az úton kívánunk járni, és ezt az örökséget adjuk tovább a reánk bízottaknak.

...Mert az utódoknak kötelességük megőrizni Elődeik / Tanítóik/ által képviselt értékeket: a szellemi igényességet, az értéktudatot, az erkölcsöt, valamint a TUDÁS és EMBERSÉG tekintetében példaként kell állniuk.

„Mindig tud adni, akinek szíve szeretettel van tele. A szeretethez nem kell teli erszény.” – a gondolat *Szent Ágostontól* való.

Így szeretnénk, ha óvodánk TUSCULANUM, azaz békés hely, menedék lenne a világ zaja elől.

Egy HÁZ, ahol TALÁLKOZNI lehet...

Egy HÁZ, ahol helye van a töprengő, titkokat kereső, az élet kérdéseit kutató őszinte embereknek...

Egy HÁZ, ahol békességben el lehet vonulni a világ zajától...

Egy Ház, ahol gondolkodni lehet és szabad, hogy előbbre lépjünk...

Egy Ház, ahol vannak és születnek apró ötletek és életre szóló megoldások...

Egy Ház, ahol helye van a SZERETETNEK...

ÓVODATÖRTÉNET

Óvodánk egykori épülete az Evangélikus Templomunk kertjében van, mely a fordulat évében, 1990-ben került vissza államosított tulajdonból – igen romos állapotban – az Evangélikus Egyházhoz. Az ötletet, hogy itt óvoda nyíljon, lelkészünknek Káposzta Lajosnak köszönhetjük. Lelkes óvodaalapító szülők és a presbitérium tagjai hívták életre az intézményt, akik a mai napig támogatásukról biztosítottak bennünket, ezzel is segítve szakmai munkánkat. Így a Soltvadkerti Evangélikus Gyülekezet az országban elsőként lehetőséget teremtett arra, hogy gyermekeinket keresztyén nevelésben részesíthessük oktatási intézményben is.

Mivel Soltvadkert őslakossága német származású, ezért fontosnak tartottuk már az óvodában elkezdni a német nyelv oktatását. Induláskor segítségünkre volt két német anyanyelvű óvónő is, így gyermekeink nap mint nap anyanyelvi szinten hallhatták a nyelvet. Kezdetben mindössze kettő csoport volt, de a jelentkezések aránya az óvoda bővítését sürgette. Így 1995-ben megnyílt a harmadik csoport, majd 1 év múlva a legkisebbek is helyet kaptak az óvoda falain belül. Jelenleg, a 2014-ben épült – DAOP - 4.2.1-11-2012-0039 azonosító számú Széchenyi Pályázatnak köszönhetően – skandináv, minimalista stílusú óvoda épületben a gyermekek oktató-nevelő munkáját 10 óvodapedagógus és 5 dajka végzi. A mai napig az intézmény image-t az jelenti, hogy mind az 5 csoport családként élhet együtt és ünnepelhet a keresztyén és állami ünnepeinken is – a gyülekezet bevonásával – Luther-rózsával ellátott kis uniformisaikban.

Pedagógiai alapelvünk, ez a Bibliából vett Ige:

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, mert ilyeneké az Isten országa!” Mk 10, 14

Ez a felirat, ami a bejárattal szemben látható, már 20 éve várja az óvodánkba érkezőket.

Óvodánk: ökumenikus. Nyitottak vagyunk más történelmi és nem történelmi egyház, valamint bármely etnikum befogadására is. Óvodánk attól evangélikus, hogy az ÁGOSTAI HITVALLÁS alapján működik, igazodva az egyházalapító ősök hitéhez.

CÉLUNK: evangelizálni! Az óvoda misszióját, a gyermekeken keresztül az otthonokban fejti ki. Keresztyén szellemiségünk abban is megmutatkozik, hogy mi óvónők is valljuk a történelmi egyház tanítását és igyekszünk megfelelni annak.

FELADATUNK a keresztyén erkölcsi nevelésen túl a Biblia örök értékeinek átadása.

Soltvadkert mezőgazdasági jellegű kisváros, melynek lakói – így az óvodánkba járó gyermekek szülei is általában szőlőtermesztéssel és borászattal foglalkoznak. Van közöttük vállalkozásból élő, de megtalálható a szociálisan hátrányos helyzetben lévő is. Az óvoda keresztyén jellegéből adódik, hogy fokozottan figyelünk és segítünk a *sajátos nevelési igényű gyermekeken*.

Városunkban egy önkormányzati óvoda működik, mely kettő tagóvodából áll. A mi intézményünk abban különbözik tőlük, hogy keresztyén szemléletű és a Jézusi értékeket tartja szem előtt.

IGÉNYEK A FENNTARTÓ RÉSZÉRŐL

Az egyházi intézmény nemcsak nevében az, hanem elvárásaiban és lehetőségeiben is az, ezért küldetéséhez tartja magát.

A munkatársak felvételénél ehhez tartja magát a fenntartó testület, amennyiben egy-egy beszélgetésben ez eldönthető. Igyekszik olyan szakembereket alkalmazni, akik az egyházhoz hűek, annak aktív építői, vasárnapi magatartásukkal buzdítják tanítványaikat a gyülekezet életébe való beépülésre. Ezt nemcsak a nevelésükre bízottakban tudatosítják, hanem azok szülei előtt is igyekeznek jó példával elől járni.

Ez nemcsak az intézet területén szempont, hanem az élet minden területére kiható elvárás. Természetesen, a fenntartónak nemcsak elvárásai vannak, hanem kötelezettségei is, amelyekkel biztosítja azt az óvodai személyzetnek, hogy a Presbitérium munkatársaknak tekinti őket. Biztosítja támogatását személyi, anyagi és továbbképzési kérdésekben. Elősegíti szakmailag abban, hogy állami és egyházi továbbképző tanfolyamokon, vagyis kurzusokon részt vegyenek, azokon elérjék a kívánt célokat és ezzel szakmailag is lépést tartsanak állami és egyházi kollégáikkal.

A Bajor Evangélikus Egyházzal kötött megállapodás értelmében részt vegyenek németországi szakmai továbbképzéseken. Támogatja a gyülekezet helyi konferenciák

rendezését világiak bekapcsolásával. Hangsúlyt helyez arra, hogy a helyi óvodák óvónőivel szakmai és baráti kapcsolatok jöjjenek létre, s azok folytatását is biztosítja munkatervben.

Óvodások bekapcsolásával – évről-évre – rendszeresített istentiszteletet tartunk január 6-án, áldozócsüörtökön, tanévnyitón, új kiscsoportosok felvételén.

Ezekén az alkalmakon szándékozunk a szülők istentiszteleti gyakorlatba való beszerzésével, az egyházi feladatok megismertetésével aktivizálni őket a gyülekezet életébe.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

GYERMEKKÉP

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Érzelmileg kiegyensúlyozottak, boldogok.
- Jó kapcsolatteremtő és kommunikációs képességekkel rendelkeznek.
- Szüleiket, környezetüket tisztelik.
- Figyelmesek, megértők megfelelő toleranciával rendelkeznek környezetük iránt.
- A jóra és szépre fogékonyak, érdeklődőek, nyitottak.
- Kreatívak, együttműködők.
- Ismerik és tudják saját testi és szellemi értékeiket, tisztában vannak hiányosságaikkal, önismereti fejlődésük jó irányba halad.
- A különbözőségek elfogadása, tudomásul vétele számukra nem jelent problémát, együtt érzőek, segítőkészek, önállóan képesek kitalálni és megadni a tényleges segítségadást.
- Személyiségükből, ismereteikből eredő, elért tudásukat képesek bármikor, bármilyen megváltozott körülmények között biztonsággal alkalmazni.
- Kötődik a természethez.
- A hagyományok iránt fogékony, az identitástudat elemi szintjén álló gyermek (családi kötődés, egyházi kötődés, elemi hazaszeretet).

ÓVODAKÉP

Óvodánkban keresztény értékek mentén kívánjuk nevelni a gyermekeket.

Olyan óvoda, ahol a gyermek, szülő, pedagógus egyaránt jól érzi magát, ahol:

- Az óvodának erős a kultúra és érték közvetítő szerepe.
- A sokszínű óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek sokoldalú személyiségfejlődését.

- Családias légkörben segítsük önkibontakozásukat úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön,
- Testi, lelki, szociális, értelmi érettség terén az életre neveljük őket.
- A gyermeknek joga van a fejlődéshez, melyhez védelem illeti meg.
- Arra törekszünk, hogy gyermekeink lakóhelyük minden jellegzetességeit, szépségét megismerjék, megszeressék.
- Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelés kiegészítőjeként segíti a gyerekek személyiségének sokirányú fejlődését.
- A gyermek személyisége elsősorban a játéktevékenységben fejlődik.
- A tevékenységeken keresztül az életkorhoz igazodó műveltség tartalmak közvetítésével segítjük a gyermek önmagához viszonyított fejlődését.
- A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése érdekében biztosítjuk a személyi, tárgyi feltételeket.
- Elősegítjük a gyermek tevékenységre épülő tanulását.
- Fontos számunkra a családokkal való együttműködés, a segítségnyújtás, gondoskodás.
- Betartjuk az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség elvét.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

ÓVODÁNK PROGRAMJÁNAK NEVELÉSI KONCEPCIÓJA

A rendszerváltást követően gyarapodott az egyházi intézmények száma. Egyre több szülő kívánja gyermekét keresztyén szellemben nevelni. Ez az örömdetes tény növeli a fenntartók és az óvodákban szolgálatot vállalók felelősségét.

Hivatásunkat, Krisztus tanítását elfogadó emberként végezzük, s így módon az Egyház, a család és a társadalom javát szolgáljuk. Az egyházi óvodában a nevelésnek és oktatásnak meg kell felelnie a keresztyén tanítás elveinek, az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes magatartásukkal és becsületes életükkel.

A fenti keretek között történő nevelési koncepciónk:

Minél korábban beépíteni a gyermekek személyiségébe azokat a lelki és érzelmi elemeket, melyek képesé teszik őket arra, hogy az élet kemény realitásai között is a felszínen maradjanak.

A mindennapok során meghatározott igényként jelentkezik a szülők részéről az a kérés, hogy az egyházi nevelés vállalja fel azoknak az igazságoknak a megfogalmazását, azoknak az egyetemes emberi értékeknek a közvetítését, melyek gyermekeik életének szilárd alapjai lehetnek.

Ebben az életkorban kell kialakítani a gyermekekben a készséget arra, hogy később a számára éltető közösséget megtalálja, és ne alakuljon ki benne olyan szemlélet, mely tagadja az örök emberi értékeket. A Biblia ilyen tájékozódást és maradandó értékeket nyújt. Olyan valóságokat tár fel a gyermekek előtt, melyek az oktatási anyagból kimaradnak. Mi is ezt a maradandó értéket kívánjuk oly módon gazdagítani, hogy a gyermekek személyisége ebben a nevelési rendszerben minél inkább kiteljesedjék.

Napjainkban a gyermekeket nagyon tudományosan, de csak erre a látható világra nézve nevelik.

De így igazán feltárul-e a gyermekek előtt a teljes valóság, ha kimarad belőle a láthatatlan világ. A nevelés széles skálájában a vallásos és az alapvető emberi nevelés nemcsak kiegészítik, de sok esetben fedik egymást. Sőt, egyik a másik nélkül nem létezhet.

Jelen nevelési rendszerünkben óvodásaink erkölcsi tudatának alapozásában a keresztyén erkölcs a Krisztus által meghirdetett szabályrendszer megtartását jelenti, ami a szeretet parancsában összepontosul:

„SZERESD AZ URAT, A TE ISTENEDET TELJES SZÍVEDBŐL, TELJES LELKEDBŐL, TELJES ERŐDBŐL ÉS TELJES ELMÉDBŐL, ÉS FELEBERÁTODAT MINT MAGADAT! LK. 10,27.”

3.1. A KERESZTYÉN ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A keresztyén nevelés eleve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló társas kapcsolatot. A közösség a gyermeki személyiség fejlődésének optimális színtere. A gyermek számára a család után az óvoda a másik olyan közösség, ahol a nap nagy részét tölti. Ezért meghatározó az óvónő személye és a társak a gyermek szocializálódása szempontjából. Az óvónő a gyermek számára a minta, aki a keresztyén felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Neki kell megteremteni a feltételeket, hogy a gyermeket aktív tevékenysége

közben megismerje és egyénileg vezesse, segítse fejlődésében. Az egész közösséget hassa át a kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör, az egymás iránti megbecsülés, derű, optimizmus, lemondás, felnőttek iránti tisztelet, megbecsülés.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Hagyományok kialakítása
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése
- Érzelmi biztonság és állandó értékrend kialakítása

3.1. 1. A KERESZTYÉN ERKÖLCSI NEVELÉS

Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

Az erkölcsi normarendszer megalapozásában a helyi program szellemiségével összhangban kiemelten fontos az értékek hangsúlyozása. A kedvező érzelmi hatások megteremtésével szorgalmazzuk a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és ezzel teret engedünk önkifejező törekvéseinek. A gyermekben tudatosítani kell, hogy az emberek különböznek egymástól.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek segítik a nevelő munkát.

A nevelést a keresztyén erkölcsi értékekre és normákra kell alapozni, ezért az erkölcsi nevelés hangsúlyozott szerepet kap. A gyermek első ilyen tapasztalatait a családban, majd

az óvodában szerzi. Az óvoda feladata, hogy pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttassa a gyermeket (önzetlenség, segítőkészség, együttérzés, igazmondás, jót tevés, szelídség) és segítséget adjon a negatív tapasztalatok (irigység, közömbösség, harag, durvaság) által kialakult magatartás korrigálására. Az óvoda dolgozói és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés kell, hogy jellemezze. A gyermek nem a vele szemben támasztott szóbeli követelmények nyomán lesz olyan, amilyennek szeretnénk, hanem az őt nevelő felnőttek példáinak hatására.

3. 1.2. ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodában új kapcsolatok várnak minden gyermekre. Ha ezt a váltást az óvónő megkönnyíti, akkor az új környezet, az új emberi kapcsolatok olykor szorongást keltő hatása oldódik, elmúlik. Az új környezet elfogadásához, az új örömforrások átélése vezethet el legtermészetesebben. Ilyenek többek között az érzelmi biztonság és a tevékenységsszükséglet kielégítése.

A szociális tanulás tudatosan szervezett és spontán pedagógiai hatásai jutják el a gyerekeket a társakkal való pusztán együttléttől az együvé tartozásig és az együttműködésig, az „én”-től a „mi” kialakulásáig.

Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. Pozitív közösségi – érzelmi beállítódásukat elsősorban cselekedeteik fejezi ki, de olykor képesek ezeket szóban is indokolni.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás- és normarendszerének megalapozása.

A gyerekek alkalmazkodnak egymáshoz és maguk is alakítják a közösségi szokásokat.

Az együttes tevékenység, a másokra figyelmesség biztosítja a közösségi magatartás fejlődését.

Fokozódik a gyerekek aktivitása, önállósága, az együttműködés érdekében kölcsönös engedelményekre is képesek.

Az óvodáskor döntő korszak a gyermek életében, amikor a személyiségformálódás és a szocializáció párhuzamosan valósul meg. Ilyenkor a gyermekeknek szüksége van követhető modellekre, mind az egyéni életben, mind pedig a társas kapcsolatokban.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, csodálkozás a jóra és a szépre, és mindazok megbecsülésére.

Az óvónő modell kell, hogy legyen, de túlmutathat önmagán más követhető példák felé. Így, adott a Biblia középpontjában Jézus alakja. Jézus személyisége és az emberekkel, embercsoportokkal való kapcsolata modellértékű. Ezt tárjuk a gyermekek elé az egyes történetekben, mint követhető példát.

Az ilyen óvodai közösségekben könnyebb a gyermekeknek társaikat elfogadni, mert szinte Jézus családtagjaiként viszonyulnak egymáshoz. Ez a szemlélet később is megkönnyíti az embertárs elfogadását, minden különbözősége ellenére.

3. 2. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA VALÓ NEVELÉS

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Az egészséges életmódra nevelés területei közé tartozik a gondozás, a testi nevelés, egészségvédelem – edzés és a mozgás fejlesztése, mindezekkel a sokoldalú fejlődés elősegítése a cél. Az egészséges életvitel igényének kialakítása elengedhetetlen feladat, mely óvodai kereteken belül is kialakítható. **Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra:**

- **Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés**
- **A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek alkalmazása az óvodai mindennapokban, a reggeli áhítatokon**
- **Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése /Külső világ tevékeny megismerése- Egészség nap, Kerékpárral érkeztem az óvodába - nap/**

Figyelünk az étkezéseknél a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, ezzel egyidejűleg a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Ebben a nevelőtestület is példát mutat. Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki feladatok ellátását vállaljuk: mindezt utazó konduktor, TSMT terapeuta és testnevelő szakos pedagógus végzi a gyermekek mozgásfejlesztése érdekében.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. A gondozási feladatokon túl, fontosnak tartjuk, hogy kialakítsuk a gyermekekben a belső igényt a mindennapi mozgásra, elősegítve ezzel mozgásfejlődésüket. Testi szükségleteik és mozgásigényük kielégítésére törekszünk azáltal, hogy naponta több alkalommal biztosítunk lehetőséget az udvari szabad játékra, a friss levegőn való mozgásra. Ezzel testi képességeik fejlődését segítjük és biztosítjuk.

Az udvari játszótér kialakításánál és a belső környezet biztonságossá tételéhez megfelelő eszközöket biztosítunk, Európai Unió előírásokhoz igazodva. (Az óvodai csoportszobákban sófalak, az emeleten sószoza biztosítja a gyermekek egészségének védelmét. Az udvari ivókút felállítása a nyári nagy melegben biztosítja mindenki számára a megfelelő folyadékbevitelt.) A környezettudatos magatartás megalapozását biztosítják a csoportszobákban elhelyezett szelektív hulladékgyűjtő edények, a folyamatos parkosítás, melyek ZÖLD HETEINK elengedhetetlen programjai közé tartoznak. Testápolás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszhető a gyermek.

A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése kiemelt feladatunk.

Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg. Így nyílik lehetőség a gondozási teendők kulturtartalmának közvetítésére is (pl. igényükké váljanak a testi és egészségügyi szokások, a tiszta, esztétikus, rendezett megjelenés és környezet, kulturált étkezés).

Az intézményben a napi étkezések után lehetőséget biztosítunk a fogmosásra, majd a nyugodt pihenésre, beépítve ezeket a tevékenységeket is mindennapi szokásrendszerükbe. Mindezek az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés érdekében is történnek.

Tudatában vagyunk annak, hogy a gyermek testi szükségleteinek kielégítését ebben az életkorban tanulja, rögzíti. Tekintettel vagyunk a gyermek életkori testi – lelki igényeire, de a testi jó közérzet nem csupán a szervezet jó működése következtében biztosítható, hanem nagymértékben a lelkiállapot függvénye is. A gyermek a lélek világában, a teremtő Istennel áll kapcsolatban, így minden testi és lelki folyamat visszavezethető Istenre, aki mindezeket szeretetből, az ember örömeire, javára adta. Bizonyos testi – lelki problémák esetében nem elég az ember belső erőforrása, ilyenkor jelenhet megoldást az Istenhez kötött élet.

3.2.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS MONTESSORI PEDAGÓGIÁJÁBAN

Fontos feladat:

- a speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.
- A gyermek dajka kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.
- Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- Az erkölcsi tulajdonságok fejlesztésén túl a szokás és normarendszer megalapozása.
- A gondozás kiemelt jelentősége, a nevelés, kapcsolatépítés a gyermekekkel, önállóságuk fejlődésének elősegítése, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Gondozáson belül különösen fontos az óvónő és a dajka szeretetteljes, mintát nyújtó magatartása. Minden gyermeknek éreznie kell a gondoskodás és szeretet megnyilvánulását. Az egészséges életmódra nevelés áthatja az óvodai élet valamennyi mozzanatát. Figyelembe véve a kisgyermek mozgásigényét, lehetővé tesszük, hogy óvodásaink a különböző tevékenységeket a számukra legkellèmesebb testhelyzetben végezzék. Pl. rajzolhatnak, rakosgathatnak, könyveket nézegethetnek guggolva, fekvve. Bármikor helyet változtathatnak, beszélgethetnek. Hozzászoktatjuk az óvodásokat a halkbeszédhez és ahhoz, hogy a bútorokat vagy egyéb tárgyakat minél kisebb zajjal mozdítsák el helyükről. Ezzel elérjük, hogy ne terhelje a gyermekeket felesleges zajártalom. Az óvoda dolgozói is mindig halkán szólnak mindenkire.

Rászoktatjuk a gyermekeket, ha a kezük piszkos, maguktól menjenek kezét mosni, valamint minden WC használat után és étkezés előtt is használják a mosdót. A gondozás folyamán nagyon fontos Montessori önállóságra neveléssel kapcsolatos elveinek követése, a segítségnyújtás megfelelő időpontja és mértéke. Vegyük észre a gyermek legkisebb fejlődését, sikerét ezen a téren is, és örüljenek velük. Montessori sajátos eszközöket dolgozott ki az öltözködés mozzanatainak játékos elsajátítására: a gombolás, fűzés, kötés gyakorlását lehetővé tevő keretek. Ezekkel játékosan fejlesztik kezüket és tanulnak meg önállóan öltözködni.

Az egészséges életmódra nevelésnek fontos része a helyes és kulturált étkezés. Biztosítjuk a tányérváltást, a megfelelő eszközöket, szalvétát, az ízléses terítést. A helyi szokásoktól és lehetőségektől függően alkalmazzuk az önkiszolgálást, illetve a napos rendszert. Az óvónőnek mindig figyelnie kell minden egyes gyermek fogyasztását. Észre kell venni a gyermekek különböző adottságait, ízlését, adott állapotát. Nem kényszerítjük a gyermekeket valaminek az elfogyasztására, ha azt soknak találják, vagy nem ízlik nekik. A gyermekek az óvodában bármikor ihatnak vizet. Az étkezés esztétikája és hangulata, az óvónő példamutatása növeli az evés élvezetét.

Az óvodás gyermek alvásigénye nagyon különböző, ha szükséges, lehetővé tesszük, hogy a korán óvodába érkező gyermekek lepihenhessenek.

Ebéd után minden gyermek lefekszik, de aki nem tud aludni – fekvé vagy a fekhelyet elhagyva – nézegethet könyvet vagy csendben tevékenykedhet. Az évszaknak és időjárásnak megfelelően a gyermekek egyre több időt töltenek a szabad levegőn. Figyelünk arra, hogy az időjárásnak megfelelően legyenek öltözve és öltöztetjük a szabad mozgásban ne akadályozza őket. Figyelemmel kell kísérnünk a gyermekeknek minden apró megnyilvánulását a betegség legkisebb jelére is fel kell figyelnünk és megtesszük a megfelelő intézkedéseket.

3.3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos

tevékenységeket. További élményeket, tapasztalatokat szerezhethet valamennyi tevékenységi forma keretében, hiszen az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Legfőképpen az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, és szeretetére neveljük gyermekeinket, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, valamint a kommunikáció különböző formáinak alakításával. Ezzel a természetes beszéd- és kommunikációs kedvét fenntartjuk és ösztönözzük.

Cél: A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, értelmi képességeinek fejlesztése. Ehhez különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet kell biztosítani.

A Kárpát – medencei magyarság nemzethez tartozásának erősítése érdekében a szórványmagyarság óvodáival való szakmai kapcsolatépítésre való törekvés - lehetőség szerinti megvalósítása. (362/2012.(XII. 17.) Korm. rend. 1. mell. IV. cím) Így a hazafias és közösségi nevelés hangsúlyosabbá válik, az egyes konkrét nevelési feladatokban. (362/2012.(XII. 17.) Korm. rend. 1. mell. V. cím)

3.3.1. IDEGEN NYELVI NEVELÉS

Aki arra vállalkozik, hogy kicsi gyermekeket vezessen be valamelyik idegen nyelv világába, örömteli, ám nehéz és felelősségteljes munkába kezd.

Jól kell ismerni a gyermekek belső világát, rendelkeznie kell jó kapcsolatteremtő képességgel, hogy eredményes munkát végezhesen. Akkor tekinthetjük eredményesnek munkánkat, ha nem csupán néhány dal vagy versike megtanítását tűzzük ki célul – bár rendkívül fontosak ezek a kis műalkotások a kicsinyek nyelvtanításában - hanem azt, hogy folyamatos és következetes tanítás nyomán reagáljon a gyerek az idegen nyelvű megszólításokra, képes legyen arra, hogy maga is kezdeményezzen az adott nyelven.

Nem mindegy, hogy mit tanítunk, hogyan és mikor!

A nyelv jellemzőit versekkel, dalokkal lehet leginkább érzékeltetni. A gyermekek a nyelv zenéjét, intonációját, tökéletesen képesek felfogni. Örömeiket lelik abban, hogy számukra új, szokatlan hangokat, szavakat, mondatokat utánoznak. Sikerélményt jelent nekik a mondókák, énekek reprodukálása. Artikulációs bázisuk igen gazdag, ezért a helyes kiejtés könnyen rögzül. Egy négy-öt éves gyerek már egész verseket képes megtanulni. Észrevehetően a ritmus ragadja meg, az vezeti, de szerepet kap érdeklődése felkeltésében a

rím játékossága is. Bár a tartalmi elemekre is figyel, érzelmeit nem elsősorban a tartalom váltja ki, hanem a zeneiség, a ritmus.

Ritmus és mozgás szorosan kapcsolódnak egymáshoz. A gyerekeknek a mozgás az életelemük – mondjuk sokszor. A gyerekek mozgásos átélésében igen fontos a ritmus, a mozgás segítségével érti meg a helyzetét.

Az óvodás korú és kisiskolás gyerekek igen fogékonyak mindenre, így a nyelvre is. A nyelv bevezetésekor el kell érniük, hogy figyelmüket felkeltsük és a későbbiekben meg is tartsuk azt.

Építünk a gyerekek élénk fantáziájára és érzelemgazdagságára. Mivel minden körülöttük zajló eseményt rendkívüli intenzitással élnek át, ezt a nyelv rögzítéséhez felhasználhatjuk. A gyerekek emlékezete ebben a korban tartós, hisz agyuk önkéntelenül tárolja azokat az ismereteket, amelyek felkeltették érdeklődésüket, s érzelmileg hatottak rájuk.

A nyelvtanítás módszerének alapja a szemléltetés. Ez lehet maga a tárgy, amit kezébe foghat a gyerek, lehet maga a cselekvés, amit ő maga elvégezhet, lehetnek különböző szituációk vagy képek, amelyek segítségével felidézhetők a már hallott élmények, működhet gazdag fantáziájuk.

Az idegen nyelv oktatása négy – nyolcéves gyerekeknél kizárólag a játékon alapulhat! A gyerek játékait, élethelyzeteit lehet és kell felhasználnunk és sajátos módon irányítanunk célunk elérése érdekében.

Gyakorlójáték – a babázás, autózás, állatfigurákkal való manipulálás mind alkalmat teremt a cselekvések, tárgyakhoz kapcsolt mondanivalók ismétlésére.

A gyermekdalok a nyelv természetes ritmikáját követő, jó hanglejtéssel előadott szövegek. A gyermekeket a hallott szöveg formai jegyei ragadják meg elsősorban, a szavak ritmusa, hangzása a bennük rejlő zeneiség. A ritmikus, szép hangzású szavak ismétlése a gyermek beszédtanulását szolgálja, sőt élvezetet nyújt számára akkor is, ha értelmét nem ismeri. Gyakorlati a játékos szóképzések is. Megengedjük azt is, hogy a gyerekek idegen nyelven is próbáljanak új, játékos hangzású szavakat alkotni.

A német gyermekdalok szövege eltér a magyartól. A magyar népzene, gyermekdalaink által megszokott dallami sajátosságok megnehezítik más népek zenéjének befogadását. A mondókák, versek tanításakor elmondjuk, hogy miről szól.

Ha minden gyerek figyel, akkor bemutatjuk a dalt hibátlanul, szépen, átéléssel (vagy elmondjuk a versikét).

Először elénekeljük az első sort, majd a gyerekek megismétlik és utána az első sort megismételve, bemutatjuk a második sort is, azt is ugyanúgy megismétlik a gyerekek, és így tovább a többit is. Ha már legalább kétszer-háromszor elénekelítettük a teljes dalt, kérhetünk egy önként jelentkezőt, aki egyedül bemutatja a frissen tanult dalt, verset.

Segíti a memorizálást, ha a gyerekek rögtön mozgással kísérik azt, amit énekelnek, szavalnak. Ez inkább csak a helyben végezhető mozgásokra vonatkozik, mert féltő, hogyha helyváltoztatással jár, akkor nem figyel eléggé a mondanivalóra, csak a játékon jár az esze. Amiről mesélünk, énekelünk, alkalmanként le is rajzolhatjuk, így jobban megjegyzi a gyerekek, miről beszélgettünk aznap, s otthon könnyebben el tudják mesélni a szülőknek. Haza is vihetik rajzaikat.

Minden nagyobb, összefüggő témáról rajzot készítettünk, így az évszakokról, a házról, a családról is.

Szólnunk kell a mesék szerepéről a nyelvtanításban. Nem kétséges, hogy helyet kell kapnia mindennapjainkban a meséknek is, hisz a mese iránti igény életkori sajátosság. A mesék fejlesztik a gyerekek szövegértő képességét, beszédképességét, kifejezőképességét.

A mesékben lévő ismétlődések, ismerős helyzetek visszatérése az öröm forrása, valamint fokozza a gyermekek biztonságérzetét a világban. A mesékben nyelvileg egyszerűen kell s mondatokat megfogalmazni.

Meggyőződésünk, hogy az a gyerek, aki a tanév folyamán állandóan vagy igen gyakran hallja a magyarul elhangzó kérések, utasítások után ugyanazt németül, megérti, előbb-utóbb megjegyzi, később a magyar nyelvtől függetlenül is reagál rá. Ha sokat betegeskedik, sokat hiányzik a közösségből, akkor sem marad el társaitól, hiszen ezek a kifejezések állandóan ismétlődnek. Óvodáskorban célszerű megvárni, amíg a gyerek otthon magától kezd németül énekelni, szavakat mondogatni, s a szülőknek csupán figyelemmel kell kísérniük ezt a folyamatot, s ha esetleg hibát ejt, javítani azt.

Végül gondoljunk arra, hogy magyar gyerekekkel, magyar anyanyelvi környezetben, a magyar nyelv elsődlegességét hangsúlyozva kell megtalálnunk a helyes arányt anyanyelvi és idegen nyelvi foglalkozások között, a gyerekek minél egészségesebb személyiségfejlődése, beszédfejlődése érdekében.

Soltvadkert Város Német Kisebbségi Önkormányzata minden évben nyilatkozattal járul hozzá az Evangélikus Egyházi Óvoda német nyelvi oktatásához, valamint az óvoda Nevelőtestülete által megfogalmazott és a Német Kisebbségi Önkormányzat által a

legitimációs záradékban elfogadott Német Kisebbségi Nemzetiségi Program megvalósításához.

3.4. ÓVODÁNK CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE

EVANGÉLIKUS ÓVODA ÉRTÉKEI, CÉLJA ÉS FELADATA

ÉRTÉKEK

- Keresztyén értékek közvetítése.
- Szeretnénk megismertetni óvodásainkkal a keresztyén kultúra értékeit az egyház, és a környezetünk adta lehetőségek maximális kihasználásával.
- Az óvodában folyó keresztyén nevelés hatására az egyes családoknál olyan szokások jelenhetnek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek, megváltozik értékrendjük, meg tudják határozni a fontossági sorrendet.

CÉLOK

- A három - hét éves gyermekeket képessé kell tenni a hit befogadására.
- Megtanítani őket rácsodálkozni a teremtett világra és a benne végbemenő változásokra.
- Az evangélikus óvoda, mint minden más óvoda arra a célra van „rendelve”, hogy kritikusan és módszeresen átadja műveltséget, és ez által a teljes emberi személy kialakulásán munkálkodjék.
- Biztosítani kell mindazokat a feltételeket (személy, tér, idő, eszköz...) amelyek a célok megvalósításához szükségesek.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás

- Külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- Tevékenységben megvalósuló tanulás
-

AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZI ÓVODA HELYE ÉS SZEREPE A NEVELÉS – OKTATÁS RENDSZERÉBEN

A tudományos kutatások sorozata igazolja, hogy a kisgyermekkorban megszerzett ismeretek és elsajátított, alapvető magatartásformák életre szólóan meghatározóak.

Az egyházi óvodának épp ezért kiemelt helye és szerepe van a nevelés folyamatában.

Közvetlen környezetében a gyermek a Jézusi szeretet legalapvetőbb megnyilvánulásait: alapvető jóságot, figyelmességet, szabályokhoz való alkalmazkodást és a megbocsátani tudás képességét tapasztalja és gyakorolja.

Megismeri az óvoda kapcsolatát az Egyházzal azáltal, hogy igyekszik aktívan részt venni a gyülekezet életében (pl. advent, vízkereszt, áldozócsüdtörtök, ökumenikus imahét stb.)

Így útmutatást kap ahhoz, hogy kisiskolás korban és felnőtté válva cselekvően részese legyen a helyi egyházi közösségnek.

AZ EGYHÁZI ÓVODAI NEVELÉS TARTALMA AZ EGYHÁZI ÓVODA SAJÁTOSSÁGA

Az óvoda arculatából adódóan és az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaira építve az egész napot át kell hatnia a keresztyén lelkiségnek. A hitoktatás lényege, hogy valamennyi nevelési területen fel kell fedeztetni a keresztyén erkölcsi értékeket és normákat- a hit felé nevelés lehetőségeit.

KERESZTYÉN HITRE VALÓ NEVELÉS

A lelki nevelés alkalma a heti félórás keresztyén foglalkozás, ami szervesen épül be a délelőtti foglalkozások rendjébe. Válogatott bibliai történetek, (a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve) képezik a keresztyén foglalkozások anyagát. A három éves időszak alatt mindössze húsz történettel ismerkednek meg a gyerekek. Ez is jelzi, hogy nem a biblikus információk mennyisége a döntő, hanem azok lelki, érzelmi, etikai tartalma. A történetek válogatásánál elsőrendű szempont az élményszerű feldolgozás lehetősége.

Fontos a gyerekek számára megragadható, lelki-erkölcsi tartalom, ami nem marad elméleti-teológiai szinten, hanem azonnal kapcsolható a gyermek mindennapi tevékenységéhez.

Ezeket a foglalkozásokat igazán hatékonyá és a gyermekek számára élvezetessé a változatos és koreográfiával kísért énekanyag teszi. Az énekhez kapcsolt mozgásnak sokféle pozitív hatása van a gyermekekre. Amellett, hogy érdekes, segít abban, hogy egy történet lényeges mondanivalóját rögzítsük a gyermekekben.

Nem elhanyagolható, hogy a koreográfiák többsége módot ad a gyermekek társas kapcsolatainak erősítésére, a harmonikus mozgás gyakorlására, a ritmusérzék fejlesztésére, sokoldalúan segítve a fejlődést ezzel is. Az érzelem és különösen a szeretet kifejezésének mozdulatait is természetes módon tanulják meg a gyerekek. Valójában ez a mozgással kísért énekanyag az a csatorna, amelyen keresztül átszivárog a lelki nevelés tartalma a gyermek mindennapi életébe, a nevelés más területeire, sőt a családi közösségbe is. Azt szeretnénk elérni, hogy óvodásaink számára olyan élményt jelentsen a Bibliával való első találkozás, hogy a későbbiekben is szívesen forduljanak a Biblia felé és annak etikai, erkölcsi értékeit is magukévá tegyék.

Szükségnek látjuk a kiscsoportban tanult anyag ismétlését a középső – illetve a nagycsoportban is. Nemcsak a történetek száma bővül a későbbi években, hanem a feldolgozás módja és az erkölcsi tanítás foka is követi a gyermekek szintjét. Így a három év során koncentrikusan bővül és ismétlődik a feldolgozott ismeretanyag.

Célunk, hogy a gyermekeken keresztül azokat a szülőket is elérjük Isten és az Egyház számára, akik életéből kimaradt a hitre való nevelés. Továbbá célunk az is, hogy erősítsük az Egyházhoz való kötődésüket, és megerősítést adjunk Istenbe vetett hitükben és a szeretet gyakorlásában.

ÜNNEPEINK

Az evangélikus óvoda feladata, hogy megtanítsa a gyermekeket és a családokat a lélekből fakadó ünneplésre, ahol a hangsúly nem az anyagi javakat tükröző külsőségeken van. Fontos, hogy a gyermekekkel életkoruknak megfelelő szinten tanítsuk meg az ünnepek tartalmát (történelmi múlt, Bibliai történetek).

Törekedni kell ismeretek komplex feldolgozására, hisz a gyermekkorban akkor rögzül igazán, ha minél sokoldalúbban élhetik át. Felelősségteljesen kell megtervezni,

megszervezni az évről évre visszatérő jeles napokat. Ezáltal válható, hogy az ünnepek hagyománnyá válnak, erősítik az egész óvodai közösség keresztyén magyarságtudatát, megerősítik gyökereinket.

A hagyományteremtés keresztyén vonatkozásban gazdag lehetőséget nyújt, amelynek kiaknázása kötelességünk.

A keresztyén és állami ünnepnapok alkalmával közösen emlékezünk és ünnepelünk. Összetartozásunkat erősítik az uniformisok használata ezeken az alkalmakon, melyet nem csak a gyermekközösség, hanem a nevelőtestület is visel.

Tanévnyitó istentisztelet

A 9 órás gyermek istentisztelet keretében zajlik, szülők és gyermekek részvételével.

Avató-befogadó ünnepség

A 9 órás gyermek istentisztelet keretében az új óvodás gyermekek itt öltik először magukra a Luther-rózsával díszített uniformisaikat. Minden csoport zenés műsorral szolgál: magyarul – németül énekelnek, verselnek és imádkoznak.. Ez alkalomból névre szóló emléklapot vihetnek haza. Az istentisztelet után szeretetvendégségre várjuk a gyermekeket és a szülőket. Ajándékként színezőt, keresztyén témájú könyveket kapnak. (Fehérke, Teremtéstörténet: A hat csodálatos nap).

Halottak napja

- színező
- mécses készítése bébiételes üvegből, gyertyacsepegtetéssel
- beszélgetés, megemlékezés a halottakról

Mikulás (Német Önkormányzat támogatásával)

- Szent Miklós legendájának feldolgozása
- dal és verstanulás
- barkácsolás, lisztgyurmázás
- közös ünneplés a Mikulással, majd ajándékozás
- óvónők bábjátéka: A Mikulás-leves
- interaktív gyermekműsor

Advent

A négy ádventi vasárnapon a 9 órás istentiszteletek alkalmával kerül sor a négy óvodai csoport ádventi szolgálatára. Ádventi koszorú készítése a gyermekekkel.

Karácsony

- ádventi zsákocskák kiosztása
- szalmából betlehemi istálló készítése
- minden csoport feldíszíti az általa készített díszekkel a fenyőfát
- felelevenítjük a Jézus születéséről szóló történetet
- gyertyafény mellett közös imádság és keresztyén dalok éneklése
- barkácsolás, ajándékkészítés a szülőknek
- gyermekek karácsonya az Evangélikus Gyülekezeti Házban
- családi karácsony a Találkozás Házában

Vízkereszt

Minden kis óvodás részt vesz a 10 órás istentiszteleten, ahol felelevenítjük a karácsonyi énekeket és verseket. Visszaemlékezünk a Jézusi történetre, miközben a gyermekek válaszolnak Esperes Úr által feltett kérdésekre.

Presbiteri tea

Óvodai nevelőtestület is részt vesz ezen a délutánon. Az óvodavezető beszámolót készít az elmúlt tanév óvodai eseményeiről, egyházi és állami ünnepekről, majd hozzászólások következnek.

Farsang

Hagyományainkhoz hűen a gyerekek az általuk elkészített jelmezben ünnepelnek ezen a napon. Játékos, humoros versenyfeladatok teszik színessé az ünnepet. A szülők farsangi fánkkal lepik meg a gyermekeket.

Március 15.

Kokárdákat színezünk és hajtogatunk, melyeket az iskolai Kossuth szobornál helyezünk el. Az ünnephez méltóan az óvodai ablakokat is kidíszítjük és fellobogózzuk az intézményt.

Nagypéntek - Passió istentisztelet

Óvodásaink szüleikkel együtt vesznek részt ezen az istentiszteleten.

Húsvét

Óvodai hagyományainkhoz hűen Jézus feltámadásának ünnepét a szabadban töltjük, ide hozza a „nyuszi” a várva-várt meglepetést. Barangolunk a környező erdőben, megfigyeljük a természet ébredését. Barkácsolás: tojásfújás, tojásfestés, képeslap és ajándékkészítés a szülőknek.

Tavaszköszöntő családi est

Közösségépítő alkalom a szülőkkel és gyermekekkel, óvodás műsorral egybekötve.

Anyák napja

- ajándékkészítés az édesanyáknak, nagymamáknak és keresztanyáknak
- meghívó készítés

Az anyák napi istentisztelet után – melyre óvodásaink ünnepi szolgálattal készülnek - virággal és szeretetvendégséggel kedveskednek a gyerekek az édesanyáknak és nagymamáknak, amelyet ők maguk készítenek el.

Áldozócsütörtök

Délelőtt 10 órakor istentisztelet az evangélikus templomban, ahol az óvodás gyermekek kis műsorral szolgálnak.

Kirándulások

A két nagyobb csoport kirándulást szervez Budapestre, ezzel maradandó élményt nyújtva a ballagó nagycsoportos gyermekeknek.

Tanévzáró ünnepségek - BALLAGÁS

Minden csoport bemutatkozik az eltelt egy év ismeret anyagából összeállított műsor keretében.

Harangszóra a ballagó nagycsoportosok, tarisznyával a vállukon átvonulnak az evangélikus templomba, ahol imádságban adnak hálát az óvodában eltöltött évekért, és itt köszönnek el az óvodától. A lelkész „útravalót” ad a tarisznya mellé, majd minden kisóvodás névre szóló Igés emléklapot kap ajándékba óvó nénijétől. Lufi eregetéssel zárjuk a délelőttöt.

Játszó délelőtt

Ismerkedési – játszó délelőtt az új óvodások számára. Itt ismerkedhetnek meg a gyermekek leendő óvónőjükkel, lelkészünkkel, csoporttársaikkal, a csoportszobával, az óvodai szokásokkal és jeleikkel.

Kirándulás a szabadba

Minden csoport kirándulást szervez a szabadba, ahová a szülők is elkísérhetik gyermekeiket.

Hely: Császártöltés- Parkerdő, Vadkerti-tó, tanyalátogatás, kerékpártúra

Program: beszélgetés, játék, főzés a szülőkkel, családias légkör megteremtése.

Iskolalátogatás

A leendő első osztályosokkal ellátogatunk az iskolába, ahol megismerkedhetnek a tanító nénivel és az osztálytermükkel. Az elsős gyermekeknek barkácsolt ajándékkal kedveskedünk.

Születésnapok

A hónap utolsó péntekén egyenruhában ünnepeljük a születésnaposokat, gyertyafény és torta mellett. Énekszóval, verssel és ajándékkal köszöntjük őket.

Mesenap

Hagyományos óvodai mesenapunkat a régióban a környékbeli falvak, városok óvodái számára hirdetjük és rendezzük meg. Célunk, hogy kialakítsuk a gyermekekben a mesélés örömet, ezáltal is gazdagítva szóincsiüket és az érthető tiszta beszédre való törekvést.

Szülők szemináriuma

Évente 4 alkalommal tartunk szülői értekezletet. Evangélikus Egyházunk lelkesze negyedévente szülők szemináriuma alkalmakat tart az óvodás szülők részére, ahol a közelgő egyházi ünnepkörökről, a gyermeknevelés nehézségeiről és az aktuális problémákról beszélünk.

Minden évben felvesszük a kapcsolatot a Nevelési Tanácsadóval, melynek munkatársa a szülők részére előadás keretében gyermeknevelési tanácsokat nyújt.

Egyéb

Szavalóversenyeken, rajzpályázatokon veszünk részt, ahol gyermekeink szép eredményekkel öregbítik óvodánk hírnevét. Minden hét péntekén keresztyén napot tartunk, amikor közösen a gyermekekkel készítjük el a reggelit, majd a keresztyén foglalkozás keretében Bibliai történetekkel ismertetjük meg a gyermekeket. Ilyenkor kerül sor az egyházi ünnepekhez kapcsolódó énekek, versek és imádságok tanítására is.

Az óvoda keresztyén szellemisége abban is megnyilvánul, hogy az étkezések előtt imádkozunk, illetve a foglalkozások előtt csendes áhítatot tartunk. Az ünnepek tervezésénél maximálisan figyelembe kell venni a gyermek életkori sajátosságait. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek születésnapját megünnepeljük, de fontos az is, hogy a mindennapokban beteg társainkért imádkozunk.

A tervező munkába be kell építeni azokat a vidám, egyben szórakozást is nyújtó együttléteket, melyek örömet okoznak a gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Hisz ezek az alkalmak egymás iránti barátságra, a közösség összekovácsolására, felebaráti szeretetre, alkalmazkodásra, egymás iránti tolerancia, beszédkészségük fejlesztésére is szolgálnak.

Rendszeresen látogatjuk a helyi MOZI vetítéseit, a kecskeméti Ciróka Bábszínház, Katona József Színház előadásait, és szívesen veszünk részt a helyi Művelődési Ház könyvtári foglalkozásain.

Német tábor

Német nyelvi tábort szervezünk a nyár folyamán jelenlegi és volt óvodás gyermekeink számára.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4. SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

BELSŐ STRUKTÚRA

Óvodánk öt csoporttal működik, 25 fős létszámmal ez 125 férőhelyet jelent.

Kor szerinti eloszlása:

Mini csoport

Nagycsoport

Kiscsoport

Vegyes csoport

Középső csoport

A személyzetet egy óvodavezető, öt csoportvezető óvónő, kettő német nyelvi nevelést végző óvodapedagógus, két napközis óvónő, valamint öt dajka alkotják.

A keresztyén foglalkozásokat a csoportvezető óvónők végzik.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus, az SNI és BTMN-es óvodásokkal konduktor, TSMT fejlesztő pedagógus foglalkozik.

4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodapedagógus kulcsszereplő, elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű!

Összehangolt munka folyik az óvodában a nem pedagógusokkal!

Az intézményben a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modell mintát jelent a gyermekek számára., mely minta követésével a sokrétű fejlődés elősegítése valósul meg.

Az óvodapedagógus tevékenységének és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A köznevelési törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség (óvodapedagógus) mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei, az óvodai nevelési programok sokszínűsége szükségessé teszik a pedagógusok rendszeres belső – és külső továbbképzését, önképzését. Ezt segítik a helyi munkaközösségek, a helyi pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények, ezek megyei és országos szintű szervezetei.

A gyermeket szerető óvónőnek feladata a gyermekek megfigyelése, ennek alapján a gyermekek mély ismerete. Minden gyermekben meg kell látni a jót, a fejlődés lehetőségét. Figyelembe kell venni a gyermekek sajátosságait, különböző adottságaikat és a szociális háttérét. Mindenkor fel kell ismernie a segítségnyújtás megfelelő idejét és mértékét, a fejlesztés módját, feladatait. Érzelmi biztonságot kell nyújtania minden egyes gyermek számára. Tisztelnie kell a gyermekben az embert, és egymás tiszteletére kell nevelni őket. Az óvónő külseje legyen mindig csinos, vonzó, esztétikus. Szava halk. Beszéde helyes és kedves, de nem kedveskedő. A munkatársakkal, a szülőkkel és a hivatalos szervekkel is jó viszony kialakítására kell törekednie.

Az óvodában dolgozó felnőttektől meg kell követelni a helyes és szép beszédet, stílus, nyelvhelyesség és hangsúly szempontjából egyaránt. Meg kell értenie, hogy a kisgyermekkel foglalkozó személy magatartása modellértékű, hogy minden egyes mozdulat és hangsúly simogathat és bánthat. Ennek tudatában kell mindenkinek viselkednie.

4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

- Az óvodának rendelkeznie kell a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- Gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezése.
- Megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársaknak.
- Lehetőség megteremtése a szülők fogadására.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. Az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg – a mindenkori előírásokkal összhangban – biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodapedagógusoknak.

A testséma fejlesztés fontos és hasznos kelleke az egész alakot láttató tükör, mely sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik „én” tudata.

A testnevelés foglalkozásokon felhasznált eszközök közül néhányat célszerű a csoportszobában is felhasználni (szivacsok, bordásfal, körkötél). Ezzel a gyermekek játékidőben is gyakorolhatják a mozgásfejlesztő feladatokat, illetve újabb játékokat is kitalálhatnak. A speciális, a mozgásfejlesztő terápiákban is alkalmazott eszközöket szívesen használják (pl. lábtornánál: szalag, pálcika, szalvéta, gyakorlatok). A csoportszobákban a Bajor mintára készült fa „galéria” didaktikai célt szolgál. Bővíti a játékteret ezáltal alkalmat ad a különféle szerepjátékok egyidejű játszására. Továbbá megtanulnak a létrán való közlekedésnél egymás testi épségeire vigyázni, fejlődik egyensúlyérzékük, bátrabbakká válnak.

Mesesarok – kezdeményező sarok:

Trapéz alakú szivacsok, melyet a gyermekek igényüknek megfelelően alakíthatnak ki különböző formában.

Barkácsoláshoz, kézimunkához természetes anyagokat használunk: termések, magvak, fadarabok, kavicsok, hurkapálcika, rafia, tojás, színes papírok, ragasztó, vessző, fonal és szövőráma.

Minden gyermeknek jellel ellátott fiókja van, melyben barkácsoláshoz szükséges eszközeit is tárolja.

Képzalkotáshoz az udvaron ábrázolófal, kréta, zsírkréták, színes ceruzák, festékek, írólapok, rajzlapok, színes kartonok találhatóak. A folyosókon parafatáblák, melyen a gyermekek munkái láthatók.

Külön szoba, ahol a keresztyén nevelés és a német nyelvi foglalkozások folynak. Itt található TV, videó felszerelés és diavetítőgép mesefilmekkel. Minden csoport saját magnetofonnal és hozzá a gyermekek életkorának megfelelő kazettákkal rendelkeznek.

Az udvar füves, fás, dimbes-dombos, virágos, tágas, ahol a gyerekeknek van babaházuk, minden nap felásott, megforgatott homokozójuk. A kis erdő remek búvóhely a gyermekek számára. Nagyon jók a tájjellegű, ügyességfejlesztő, fából, kötélből készült játékszerek. A bújócska, fogócska, labdázás, porba rajzolás, homokozás – vizezés (sározás), babázás, biciklizés, körjátékozás, beszélgetés, mesehallgatás tágas helye is ösztönzi a gyerekeket az efféle játékokra.

Az étkezéshez porcelán, üveg, rozsdamentes edényeket használunk. Kis kenyérkosarak, szép tálcák, tiszta textil abroszok és minden alkalommal papírszalvéták egészítik ki a terítéket.

A csoportszobák berendezése hagyományos: gyerekméretű bútorok, nyitott polcok, természetsarok, olvasó sarok, gyerekméretű eszközök az önellátáshoz, takarításhoz, állat – és növénygondozáshoz, kertészkedéshez.

Mindezeket kiegészíti a babaszoba – babakonyha, sok játékszer, rajz és barkácsoló eszközök.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés
- komplex foglalkozások rendszere

4.3. NAPIREND

Napirend, heti rend a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére, szervezésére. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Törekedni kell a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyerekek gondozásával kapcsolatos teendők ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható.

A NAPIREND ÁLTALÁNOS IDŐKERETEI 10 ÓRÁS ÓVODAI NYITVA TARTÁS ESETÉN

Nyitva tartás: H-P: 7:00 – 17:00

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

HETIREND

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A beszoktatás idején figyelniünk kell arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. Később, az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend és a napirend pontosabb betartását helyezik előtérbe. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

A HETIREND ÁTALÁNOS TARTALMA ÉS MAXIMÁLIS IDŐKERETEI

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, amely a megvalósítandó feladatokat foglalja össze. Számatalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembe vételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatóak.

A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik.

A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak

feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda a fenntartó által jóváhagyott rendben működik: Hétfőtől – péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész éven át folyamatosan.

Szorgalmi időszak: szeptember 01 – augusztus 31-ig tart.

A nyári zárás időpontjáról a szülők megfelelő időben előzetesen értesülnek.

Az óvoda működésével kapcsolatos alapvető szabályokat az óvoda Házirendje tartalmazza. Nevelésmentes napok száma: A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglaltak alapján vehető igénybe. Az időpontokat 7 nappal a bezárás előtt közöljük a szülőkkel, hogy gyermekük elhelyezéséről gondoskodni tudjanak.

Igénybe vehető öt nap.

Az óvoda szükség szerint ügyeletet biztosíthat.

Az ügyeletek megszervezése záráskor, illetve a nevelésmentes napok alkalmával az alábbiak szerint történik: felmérjük azon gyermekek számát, akik elhelyezéséről az adott napokon nem tudnak gondoskodni.

Az ünnepek miatt a napirendben bekövetkezett változásokról időben értesítést kapnak a szülők.

Napi nyitvatartási rend: 7:00 órától – 17:00 óráig

Az óvodába történő felvétel rendje: a mindenkor érvényes Köznevelési Törvényre illetőleg a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Törvényére tekintettel fenti törvényi előírásoknak megfelelően történik.

4.4. KAPCSOLATOK

AZ ÓVODAI NEVELÉS KEZDETE, KAPCSOLATFELVÉTEL

Az óvodának a gyermek elé kell mennie, érzelmileg elő kell készítenie a találkozást, a gyermek nevelésének három éves időszakát.

A kapcsolatfelvétel módját alapvetően meghatározza az a tény, hogy a gyermek számára mindenképpen törést jelent a családi környezetből egy új környezetbe kerülni. Ez a törés szükségszerű, olyan, mint a köldökzsinór elvágása. Arra kell törekednünk, hogy minél kisebb lelki traumát okozzon. A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy meglátogassa az óvodát szüleivel. A júniusban megtartott tájékoztató szülői értekezlet és a nyár

folyamán az óvodában lezajló ismerkedési délelőtti egyaránt azt célozzák, hogy a tanév kezdetén már ismerősként, ismerős környezetben folytatódjon a megkezdett barátság óvónő és gyermek között.

Az egyházi kapcsolatfelvételre csak akkor kerül sor, amikor a beszoktatás már kellő mértékben megtörtént. A reggeli kézfogások, a beszélgetés, a közös játék, egy – egy ének eléneklése jelenti a kapcsolatot a gyermek és a lelkész között.

Szociális intézményekre, gyermekjóléti szolgálatra, gyermekotthonra, egészségügyi intézményekre is kiterjed az együttműködés.

Jó kapcsolatainknak köszönhető, hogy a helyi oktatási intézmények pedagógusaival minden évben hospitálásokon keresztül bepillantathatunk egymás oktató – nevelő munkájába.

A helyi Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola és AMI zenepedagógusa zeneóvodai foglalkozásokat szervez gyermekeink számára.

A BKM Pedagógiai Szakszolgálat Kiskőrösi Tagintézményének gyógypedagógusa és logopédusa rendszeresen foglalkozik az SNI, BTMN státusszal rendelkező és beszédhibás óvodásainkkal. Utazó koncertorvos, TSMT terapeuta és testnevelő szakos pedagógus végzi a gyermekek mozgásfejlesztését.

A bajor – magyar kapcsolat 20 éves múltat tekint vissza. Ennek köszönhetően kapcsolatban vagyunk a Bajorországi Evangélikus Egyház oktatási intézményeivel, így a rendszeres hospitálások alkalmával megismerkedhettünk az új német óvodapedagógiai alapelvekkel és módszerekkel.

Helyi adottságainknak megfelelően néhány ottani pedagógiai elvet is beépítettünk a mi módszereinkbe.

1998 óta több óvónőnk is részt vett a Bajorországi Evangélikus Egyház által szervezett továbbképzéseken. Olyan óvodákba látogathattunk el, ahol már évek óta sikeresen alkalmazzák MARIA MONTESSORI módszert.

A mindennapi életben megtalálható eszközök egyszerűsége a nyugodt, békés, családi légkörben való munkálkodás arra inspirált bennünket, hogy e módszer néhány elemét mi is beépítsük óvodai programunkba. Montessori pedagógiáját jellemzi az egész emberiséget átható szeretet, egymás megértése, elfogadása, megbecsülése.

Maria Montessori első intézménye 90 éve nyílt meg Cassa dei Bambini néven Rómában. Három - négy éven belül elterjedt Nyugat – Európában és röviddel utána az Egyesült Államokban. Néhány évtized múltán valamennyi kontinensen meghonosodott. A diktatúrákban mindenütt üldözték, de mindig szívesen fogadták azokban az országokban, ahol az emberi értékeket, a humanizmust, demokráciát, a gyermekek megbecsülését és a békére törekvést fontosnak tartották.

Montessori pedagógiai rendszere rövidebb visszaeső szakasza után a 80-as évek óta reneszánszát éli szerte a világon. Ez azzal magyarázható, hogy korunkban a tudományok gyors fejlődése miatt nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, mely a gyermeki személyiség fejlődését segíti, a képességek fejlesztésére, a közösségi életre történő felkészítésre, mert ez alapozza meg a konvertibilis tudást.

Maria Montessori pedagógiájának legjellemzőbb gondolata:

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!”

CSALÁD - ÓVODA

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó esetben az óvoda folytathatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint gyermekvédelmi felelőssel együtt végezzük el.

Beszoktatásnál, különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek.

A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes családi légkör megtapasztalásával vagy annak ellenkezőjével. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, óvodapedagógusról, óvodáról.

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerése, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket és az ezekre való felkészülést. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban.

Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről, napi kapcsolattartásra van szükség.

Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is.

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

EGYÜTT A SZÜLŐKKEL – A SZÜLŐ, MINT PARTNER

A szülőkkel való kapcsolat nagyon fontos a katechetikai munkában, mind a hitoktatás, mind az óvodai nevelés szempontjából.

Mit jelent a partneri kapcsolat a szülő és az óvónő, illetve a hitoktató között?

- közös felelősség a gyermekért a nevelésben
- bizalmon, nyitottságon, közös célokon és feladatokon alapuló meleg, türelmes, megértő, emberi kapcsolat
- tiszteletben tartva egymás másságát, megismerve egymás korlátait, nehézségeit, lehetőleg előítéletek nélkül egymást segítve a gyermeket tartva szem előtt
- egymást elfogadva és egymástól tanulni akarva, a tapasztalatokat megosztva nevelni
- van szimpátia és antipátia, vannak nehezen legyőzhető előítéletek, de ezek nem szabad, hogy döntően meghatározzák kapcsolatunkat

- minél több olyan alkalmat teremtünk, ahol jó, nyílt, megértő, egymást segítő emberi kapcsolat alakulhat ki, ahol a közös feladatainkat, nehézségeinket, örömeinket, céljainkat őszintén megbeszélhetjük, minél jobban megismerjük azt a családi háttérrel, amelyből a gyermekek jönnek, annál megértőbbek és szolidárisabbak tudunk lenni a gyermekhez
- a gyermekre is partnerként kell néznünk, akit kísérünk, nevelünk, segítünk, hogy jó irányba fejlődjen, de aki felett nem uralkodhatunk, akit nem a saját képünkre formálunk

SZÜLŐKRE FIGYELŐ EGYÜTTMŰKÖDÉS

Nem lehet általában a „szülőkről” beszélni. Nagyon különbözők az elvárásaik, az előfeltételeik, az érdekeik és a félelmeik. Nagyon különböző háttérből jönnek, különböző élethelyzetből, különböző a foglalkozásuk, különböző műveltségi szinten vannak. Meg kell ismerni őket, egymástól tanulni kell.

Nemcsak attól függ a partneri kapcsolat, hogy megvan-e a készség a nevelésben a közös felelősség viselésére, hanem a keresztyén hit is meghatározó. Sok szülő számára a keresztyén hit kérdése alárendelt szerepet játszik. Vannak szülők, akik hitbeli kérdésekben való bizonytalanságuk, torz, hiányos tapasztalataik vagy közömbösségük miatt szeretnék ezt a kérdést áthárítani az óvodai hitoktatásra. Kényelmetlen helyzetben érzik magukat, amikor a gyermekek olyan kérdésekkel jönnek elő, amire nem tudnak válaszolni, amit maguk számára nem tisztáztak, de ezt nem szívesen vallják be.

A szülőkre figyelő együttműködés oda is vezethet, hogy a különböző nézetek, helyzetek világosabbá válnak. De a szülők és nevelők továbbra is egymásra vannak utalva, ha mindketten abból indulnak ki, hogy a gyermeket figyelemmel szeretnék kísérni. Ezért azon kell fáradozniuk, hogy egymást jobban megértsék, hogy nyíltabb legyen köztük a kapcsolat és ez ne érjen azzal véget, hogy nyilvánvalóvá válnak köztük húzódnó határok.

PARTNERI KAPCSOLAT A KERESZTYÉN NEVELÉSBEN

Amikor a hit dolgairól van szó – legyen ez a gyermek – csoportban vagy szülőkkel való beszélgetésben, akkor még inkább a nevelő személyéről és szerepéről, az ő hitelességéről, korlátairól és lehetőségeiről van szó. Az ma is fontos feladata az egyházi intézményekben nevelőknek, hogy a gyermekeket a keresztyén életformákkal és a Bibliai ismeretekkel megismertessék. Közben a gyerekek mind az óvodában, mind a családban mindennapos élményeket nyerjenek annak jelentőségéről. Amikor a gyerekek elutasítást vagy barátságot, félelmet vagy bizalmat tapasztalnak, élnek át, azt minden érzékszervükkel teszik, nem úgy, mint a felnőttek. A gyermekeknek meg kell ismerniük olyan életképes tradíciókat, keresztyén életformákat és olyan felnőtteket, amelyeken keresztül a mindennapokban átélhetik, mit jelent számukra a hit.

SZÜLŐK RÉSZVÉTELE A KERESZTYÉN NEVELÉSBEN

A szülőket informáljuk az egyházi óvodában folyó nevelés különleges súlypontjairól. Sokan kifejezik, hogy azzal egyetértenek, mások segítséget és támogatást látnak benne gyermekeik keresztyén neveléséhez. Vannak, akik otthon is igyekeznek bizonyos példát mutatni az esti imádsággal, illetve a Bibliai történetek felolvasásával. De vannak olyanok is, akiknek a számára problémát és konfliktust jelent az a keresztyén életforma, amit a gyerekek hazavisznek és a történetek, amelyekről ők otthon is mesélnek.

Jó lenne, hogy a szülőknél a keresztyén hithez való közelségének és attól való távolságának kérdése egy-egy közös alkalom megtervezésénél fontos szerepet játszana és megtalálnánk azokat a módszereket, amivel egy őszinte beszélgetés indulhatna el a szülőkkel a hit kérdéseiről. Ezt próbáljuk erősíteni a kéthavonta megrendezett szülők szemináriumán, ahol lelkészünk tart egyházi vonatkozású előadást.

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők érezzék, közös platformon állunk.

ÓVÓNŐ – DAJKA KAPCSOLAT

- legyenek egymás segítói a gyermekek nevelésében, szervezési feladatok megoldásában
- biztosítsák a gyermekek és felnőttek számára a nyugodt, szeretetteljes légkört

- példás viselkedésükkel, beszédstílusukkal, külső megjelenésükkel legyenek modell értékűek
- tevékenyen vegyenek részt az ünnepi előkészületekben, ezzel is segítve az óvodapedagógust a gyermek érzelmi ráhangolásában

EGYÉB KAPCSOLATOK

- Óvodánk kis – középső – és nagycsoportosai évente tíz alkalommal látogatják a Városi Mozi által szervezett előadásokat.
- Kapcsolatunk van a helyi könyvtárral és Művelődési Házzal.
- Városunk gyermekorvosa és védőnője rendszeresen látogatja óvodásainkat és elvégzik a kötelező szűrővizsgálatokat.
- Jó a kapcsolatunk a helyi üzemekkel is: Sütőüzem, Műanyagüzem, Posta, Orvosi Rendelő, Élelmiszerbolt

AZ ÓVODA ELVÁRÁSAI

Szervezzék az óvónő az első és második osztályos tanítók számára többször is nyílt napot, hogy megismerjék, hogyan nevelkednek leendő tanítványaik az óvodában. A legfontosabb azonban, hogy tudják, mit várhatnak el az óvodásoktól.

Az óvónők tegyenek látogatást az iskolában gyermekeikkel, beszélgessenek ott az iskolásokkal, pedagógusokkal. Utána beszéljék meg az óvodában tapasztalataikat.

A közművelődési intézmények is segíthetik nevelői munkánk színvonalának emelését, ezért törekednünk kell a jó kapcsolat kialakítására és kínálatuk igénybe vételére, a lehetőségek kihasználására

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5. 1.. A JÁTÉK

Ha az óvodai tevékenységi formák megvalósulásáról beszélünk, legfontosabb az, hogy a gyermeket érzelmileg és lelkileg készítsük elő azokra a tevékenységekre, amelyeknek keretében nevelni, tanítani szeretnénk. Ilyen értelemben a játék, tevékenység, amely örömforrás és a személyiségfejlesztés eszköze, a fejlődés segítségét szolgálja.

Olyan érzelmi motiváltságnak kell lennie, hogy a gyermek olyan magatartásformákat sajátítson el játék közben, amely egyben készséges, alkalmazkodó, szeretetteljes együttműködés is.

Így kíséreljük meg kompenzálni azokat a tömeges negatív hatásokat, amiket a gyermek a gyakran szétzilált családban megél és játékaiban is kifejezésre juttat. Tapasztalataink szerint a legnagyobb eredmény az, hogy a gyermek a tanult bibliai történeteket, természetes módon építi be játékaiba. Ahogyan a gyermek minden ismeretét felhasználja ebben a tevékenységben, a bibliai történetek hatása is megjelenik. Ezekben a történetekben mindig van egy feloldó kiegyenlítődés, harmóniára való törekvés. A bibliai történetekben a szeretet győzelme a fontos. Ezek a történetek a játékfajták mindegyikében erőltetés nélkül megjelennek. A gyermek eljátssza, beleéli magát, és vállalja a számára vonzó szerepet.

A munka az Istentől kapott feladat, nemcsak külső kényszer. Vigyáznunk kell, hogy a munka fogalmába ne vigyük bele azt a nézetet, hogy az szükségszerűen rossz és ellenszolgáltatásért érdemes végezni.

A gyermek számára a munka még játékos jellegű, tehát örömet jelent. Nem kényszer, hanem egy szeretett lénytől, Istentől, Jézustól kapott feladat. A bibliai alapon ezt a tudatot igyekszünk erősíteni a gyermekekben.

Az ember tevékenysége több mint önfenntartás. Az Istenhez hasonlóan alkotásra képes.

Ennek örömét a gyermek is átélheti a maga szintjén. Az óvodás még érdek nélkül örül munkája gyümölcsének.

A keresztyén foglalkozásokon és a gyermek napi tevékenységében figyelembe vesszük ezt az alkotó készséget és a lehetőségek szerint ki is használjuk. Így a gyermek, szinte munkatárssá válik a vele foglalkozó felnőtteknek. Ezzel szeretnénk megalapozni azt, hogy a munkát felnőttként is, hivatásként is örömmel végezzék.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

- Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus.
- Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be, például a veszélyessé váló agresszív játékba.

- *A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.*
- *A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális - interkulturális szemlélettel.*

Játék eszközök biztosítása:

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ez a többlet napjainkban különösen nagy jelentőségű, mert nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet.

Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, ezért Célunk a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék tevékenység területén:

- *A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával.*
- *Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.*

Gyakorló játékok

A mozgásos gyakorló játékok különösen fontosak a kisgyermekek számára. Fel kell ismernünk az ugrálás, az ide – oda szaladgálás örömét és értékét. Meg kell oldani, hogy ezzel egymást ne zavarják. Helyet kell biztosítani egy – két olyan tornaeszköznek, amelyeken mozgásigényüket kielégíthetik.

Manipulációs gyakorlójáték, amikor a kisgyermek különösebb tartalmi motiváció nélkül ismételi egy – egy mozdulatot, tologat egy kis tárgyat (kisautók tologatása, babák ringatása. Ezekkel a manipulációkkal is ügyesednek, többnyire megjelenik bennük valamiféle érzelem vagy szerep csírája, ezzel is a fejlődést segítve. Figyelemmel kell kísérenünk, indokolt esetben továbbfejleszténünk külső motivációval.

Konstruktójs játék

Fejlesztí a gyermekek kreatívítását, fantáziáját, kombinációs képességét. Amennyiben több gyermek játszik együtt, alkalmazkodó képességüket is s ezáltal a közösségi élethez való alkalmazkodást. Mindez indokolja, hogy minél több konstruktójs játékra alkalmas játékeszközről gondoskodjunk. Konstruktójs játékot lehet folytatni építőelemekkel, legoval, de még izgalmasabb lehetőségeket nyújtanak a fantáziának és kreatívításnak: falapok, dobozok, színes papírok, gesztenye. Állandó, elmélyült megfigyelésnek és segítségnyújtásnak kell érvényesülni az óvónő magatartásában megfelelő időben és mértékben. Alkalmanként lehet újabb kiegészítő anyagokat felkínálni, vagy egy – egy ötletet adni, javaslatot tenni. Vigyáznunk kell azonban, hogy a gyermekek elképzeléseit ne akarjuk befolyásolni. Ha nagy igyekvéssel „dolgoznak” egy konstruktójs, örülünk velük a megszületett alkotáson. Időnként – valamilyen ünnepre készülve vagy egy közös élmény után – az óvónők is kezdeményezhetik nagyobb alkotás létrehozását. Ezt a tevékenységét a gyermekeknek egyaránt sorolhatjuk a közös munka vagy a közös játék kategóriájába.

Szerepjáték

Az óvodások kedvelt játékformája. Hozzájárul ahhoz, hogy jól érezzék magukat, mert levezethetik általa szorongásaikat, kijátszhatják legbensőbb, sokszor tudatalatti vágyaikat. Lehet kellemes vagy éppen kellemetlen élmények ismétlése. Egyidejűleg szerepeket tanulnak, szituációkat játszanak el. Ezáltal fejlődik metakommunikációs és beszédképességük, ügyesednek, gyakorolják a mindennapi élet teendőit, hasznos szokásokat, az együttélés szabályait, alkalmazzák ismereteiket, egymástól is folyamatosan tanulnak, így készülve fel a közösségi életre. Sokszor mesés elemek, tévé – játékok mozzanatai, kifejezései is beépülnek játékukba, ezek fantáziájuk kreatívítását növelik, szókincsüket gazdagítják, s mindez fejlődésüket segíti.

Ha a gyermekek szívesen veszik, kapcsolódjék be az óvónő is a játékukba és – megtartva egyidejűleg pedagógus – tudatát – játsszon teljes odaadással. Az óvónő feladata elsősorban a játék minden feltételének biztosítása, nevelőértékének kibontakoztatása. Megfigyelései során megismerheti a gyermekek el nem mondott élményeit, az otthoni élet stílusát, szokásait. Mindezt munkájában gazdagon hasznosíthatja aktuális nevelői feladatai meghatározásában.

Szabály és társasjátékok

Ez a játékfajta a szabályok betartásával fejleszti a feladattudatot, megerősíti a gyermekek egymás közötti kapcsolatát. Lehetővé kell tenni a gyermekek ilyen irányú spontán kezdeményezéseit. Ez lehet nyelvi játék, logikai játék, mozgásos-, dalos-, versenyjáték, hagyományos gyermekjáték. Az óvónő feladata ennél a játékfajtánál is a megfelelő hely és játékszer biztosítása, valamint a játék folyamán a gyermekek megfigyelése, segítségnyújtás, akkor és annyit, amennyi szükséges. Segíteni kell abban, hogy a gyermekek megtanulják a szabályokat betartani, nyerni és veszteni tudni egyaránt, konfliktusaikat előbb – utóbb önállóan megoldani.

A fejlesztő játékok

Azokat a játékokat soroljuk ide, amelyeket meghatározott céllal fejlesztettek ki. Lehet ez ismeretszerzés, mint pl. állat – vagy virág képek párosítása, autós kvartett, lehet a gondolkodás fejlesztése, mint a különböző logikai játékok, lehet az összeillesztés és megfigyelés, mint puzzle –k.

Az óvónő minden egyes eszközt bemutat a gyermekeknek, egyenként vagy néhány gyermeknek egyszerre. Az azonos területre kifejlesztett eszközök egymásra épülnek, egymás után ajánlatos bemutatni a gyerekeknek. Az eszközök bemutatásának három szakasza van. Az első probléma exponálásának és megoldásának bemutatása, a második a passzív tudás, a harmadik az aktív tudás ellenőrzése. A három tevékenység nem közvetlenül egymás után történik, hanem hosszabb idő elteltével. Az óvónőnek biztosítania kell, hogy a gyermekek az eszközöket annyiszor vehessék elő és addig játszhassanak velük, ameddig csak kedvük tartja. Tevékenységük során összehasonlítanak, és különbséget tesznek. Így nemcsak egyféle képességet fejlesztenek, hanem mindig újra és újra gyakorolják ugyanazokat a gondolkodási műveleteket, így a fejlődést segítik elő.

Játékuk során a feladatokat eleinte vak próbálkozással, több – kevesebb ismétlés után pedig biztos tudással oldják meg. Sokszor többféle eszközzel egyszerre játszva újabb kombinációkat találnak ki. Ezek a jelenségek a gyermekek gondolkodásának önállóságát, fantáziájuk fejlődését jelzik.

A cselekvő tanulással is kapcsolatban van a **munka** jellegű tevékenység.

Munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.

Konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;

- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánpótlásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása,
- munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása

5. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Beszélő környezet, szabálykövetítés a javítás elkerülésének, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásának, ösztönzésének és a gyermeki kérdések támogatásának kiemelése

Az anyanyelvi nevelés általános feladatai:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

Mint a legfontosabb nevelési terület áthatja a gyermek minden napját. Mivel a kapcsolatteremtés elsődleges eszköze, így a keresztyén foglalkozások vezetésénél is közvetítő elem. Ezeknek a foglalkozásoknak ugyanis szerves része a metakommunikáció is. A Biblia, mint irodalom rendkívül alkalmas az emberi kapcsolatok tanítására, modellnyújtásra.

A Bibliai történetek színes mondanivalójával együtt jár a gazdag, választékos szókincs. Új szavakkal, fogalmakkal ismerkedhetnek meg a gyerekek! A Bibliai történeteknél a kimondott szóhoz, mindig gazdag képi világ társul, segítve a gyermek belső képteremtésének kifejlődését. Ezek a történetek maguk is népi környezetben születtek, közel állnak a magyar népmese világához és a gyermek lelkéhez. E történetek átadása nagyon igényes feladat, mely nagy felelősséget ró a hitoktatóra. Nagyon fontos, hogy szép magyar nyelven átéléssel, szuggesztív erővel történjen a tanítás.

A mesélésnél és verselésnél nem fontos a foglalkozási kereteken belül maradni hiszen mesélni minden nap szükséges az óvodában. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején.

Lehetőséget kell teremtenünk a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához, valamint a hagyományörző népi játékok, dalok megismeréséhez. Ezért fontosnak tarjuk ezek

megismertetését az óvodai nevelés mindennapi gyakorlatába beilleszteni. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el is tudják játszani a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre tekintettel kell lennünk. Az irodalmi élmények feldolgozását elősegíthetjük a különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

FONTOS:

A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltás, utánpótlás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A beszédkézség fejlesztésének legfontosabb feltétele a jó óvodai légkör, közvetlen kapcsolat a gyermekkel és a gyermekek egymás közötti jó kapcsolata, odafigyelés egymásra. Csak ilyen körülmények között van kedvük beszélni, elmondani személyes megfigyeléseiket, véleményeiket. A jó kapcsolat kialakításában az óvónő a kezdeményező: reggel mindenkihez legyen egy kedves szava, kérdése. Ha a gyermek mond valamit, arra

reagáljon, érdeklődéssel forduljon felé. Az egymásra figyelés, egymás véleményének tiszteletben tartása is a közösségi életre való felkészítést segíti.

Az óvónő használjon ki minden alkalmat a beszélgetésre. Amikor a gyermekek egy csoportjával megfigyeli a természet jelenségeit, a közlekedés forgalmát vagy bármi egyébbet, készítse a gyermekeket észrevételeik elmondására.

Törekedjen arra, hogy – a gyermekek életkorának megfelelő – a tárgyhoz tartozó új szavakat is használjon, ezáltal gazdagítva a szókincsüket, beszédképességüket. A vegyes csoport előnye a beszédfejlesztés szempontjából, hogy a kicsik figyelik a nagyobbak beszédét, sokszor kérdeznek tőlük. A nagyok felelve, magyarázva a kisebbeknek gyakorolják ismereteiket szavakba önteni, mások számára is érthetővé tenni.

A beszédfejlesztésben nagy szerepe van az élményeknek. Az érzelmekben gazdag élet fokozza a beszédkedvet. A közös élmények során: sétáknál, a földgömb, térkép, képek nézegetésénél is igyekezzen az óvónő minél több alkalmat nyújtani a gyermekek spontán megnyilvánulásának, észrevételeik elmondásának.

A beszédképesség fejlődésében fontos szerepe van a szerepjátékoknak. Ezekben a gyermekek olyan szituációkat teremtenek, olyan szerepeket játszanak el, amelyekben a felnőttektől hallott beszédfordulatokat gyakorolják. Ezért is érdemes az óvónőnek a szerepjáték gazdagítására törekedni.

A gyermekek akarva – akaratlanul utánozzák az óvónőt.

Az óvónő beszéde legyen nyelvtanilag hibátlan, helyes ejtés és artikuláció szempontjából is példaadó. Használjon sok kifejezést, sokféle nyelvi fordulatot, beszéde legyen színes, szemléletes, a gyermekek számára érthető.

Nagyon fontosnak tartjuk a verselés, a mesélés minden formáját. Mesélünk igaz történeteket, felolvasunk igazi irodalmi alkotásokat is. Az évszakokat, ünnepeket vagy a várható óvodai eseményeket figyelembe véve tervezzük mesemondásunkat, irodalmi anyagunkat. Ha felolvasunk, nézhetik velünk a képeket. Fontos tudniuk, hogy a szép meséket, verseket könyvből lehet olvasni. Ezáltal is megszerettjük a könyveket, az irodalmat.

A mondókák, versek megtanulása, az elbeszélések, mesék hallgatása alatt a gyermekek nagyon sok szót, szófordulatot tanulnak meg. Bátorítjuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az irodalomnak a kisgyermek életében nagyon sokféle funkciója van: az új szavak megtanulásával szókincsét gyarapíthatja, az események átélésével levezetheti feszültségeit, lereagálhatja félelmeit, a hallottak elképzelése fantáziáját fejleszti, az esztétikai élménnyel érzelmeit gazdagítja.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

5. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Mivel a zenei együttlét örömforrás, megalapozza a zenei anyanyelvet. Ugyanakkor a zenei élmények, az éneklés növelik a gyermek biztonságérzetét. A zene, az ének a legtöbb esetben fejleszti a testi képességeket is. A gyermek mozgásával, énekével egyéniségének megfelelő kifejezési rendszert alakíthat ki. Meglepően nagyobb a gyermekekre gyakorolt hatása a mozgással egybekötött éneklésnek, mint az egyszerű ének tanításának. Ez a mozgás nem táncmozdulat, hanem az ének tartalmának, szövegének megfelelő játék. Rendelkezésre áll az igen gazdag egyházi énekanyag, kifejezetten gyermekek számára is összegyűjtve, amely óvodai használatra is alkalmas. Az óvodai dalanyag figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait (hangterjedelem, ritmus), ezt egészíti ki az egyházi énekanyag, ami ugyan hangterjedelemben bővebb, mint a gyermekek számára előírt, mégsem jelent problémát, mert zenehallgatásra használhatók.

A gyermek által ismert mozgásformák kibővülnek a sajátosan egyházi jellegű mozdulatokkal, melyben az egyházi jelképrendszer is kifejezésre jut. Tapasztalataink szerint az is jó hatású, ha minél több hangszert használunk a zenei nevelésben.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságukat.

Az ének zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

A gyerekek képzelete és alkotókedve oldott légkörben és akkor fejlődik, ha az óvónő szívesen veszi ötleteiket, új elképzeléseiket és énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok kitalálásával maga is mintát kínál. A zenei nevelés ne korlátozódjon csupán a foglalkozásokra. A gyerekek a nap folyamán is jussanak zenei élményekhez, amiket a foglalkozásokon tudatos fejlesztéssel erősítsünk meg és rendezzünk.

Az ének – zenei nevelés anyagát a gyermekek fejlettségi szintjének, életkori sajátosságainak megfelelően körültekintően válasszuk meg. A közös éneklés és zenélés fokozza az életörömet, az összetartozás érzését, segíti a közösségi életre való felkészítést, a művészi befogadóképességet. A hallás- és ritmusfejlesztést jól megvalósíthatjuk az egyenletes lüktetés, a ritmus, a motívumok, a gyors-lassú, a hangerő, a magas-mély, a halk-hangos gyakorlásával.

A hangulat megteremtésének jelentős szerepe van a zenei nevelésben. Az improvizáció örömét biztosítanunk kell. Ha az óvónő jól játszik valamilyen hangszeren, akkor játsszon rajta minél többet óvodásainak. Óvónői énekkar létrehozásával felejthetetlen, örömteli percek teremthetünk a gyermekeknek, teljessé téve az érzelmi nevelés tartalmát.

Énekeljünk, zenéljünk együtt a gyermekeinkkel felszabadultan, vidáman, meghallgatva egymást minden nap és minél többet, alkalmasszerűen a gyermekek kisebb csoportjával, illetve az egész csoporttal. Derűs, nyugodt légkörben, megfelelő helyen, időben és térben nyújtsunk zenei élményeket, szerettessük meg a zenét.

5. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Ez a gyermeki személyiség fejlődésére is nagy hatással van. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Egymás alkotásainak megtekintése, segíti a helyes önértékelés kialakulását egyben a közösségi élet alakításában is fontos szerepet játszik.

A megfigyelés és az ábrázolás által formálódnak a gyermekek képzeleti, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Miközben képi formában fejezik ki magukat, nő ismeretük, önbizalmuk, fejlődnek alkotóképességeik.

A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.

Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására, az iskolakezdéshez szükséges fejlettség eléréséhez.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységben:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb

Az építő-ábrázoló tevékenység segíti a gyerekek téri, formai és színeképzeleteinek kialakulását, gazdagodását, a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását. Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival.

A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően

dolgozhat és alkothat. Célszerű a vizuális tevékenység és a munkatevékenység összehangolása. Ehhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosítható az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek.

A vizuális szemléltető eszközök tárháza kibővül a sokszínű és gazdag Bibliai segédanyaggal. Fontos, hogy a szemléltető eszközök ne kopott, agyon használt taneszközök, hanem esztétikailag is ízlésformáló és élményt nyújtó tárgyai legyenek a gyermeknevelésnek. Fontos a környezet kialakítása, melyet lehetőség szerint választékos ízléssel és kellő kreativitással végezzünk el. (dekoráció, függöny színe, megvilágítás, fából készült bútorok stb.)

A nevelésben a művészet megszerettetésének, a művészeti nevelés megalapozásának nagy szerepe van. A gyermekek tetszés szerint rajzolhatnak, festhetnek, még firkálhatnak is a nap bármely időszakában, ahogy képességüknek, hangulatuknak megfelel.

Bevezethetünk csoportunkba többféle anyagból mintázást (agyag, papírmásé, gyurma); hagyományos népművészeti mesterségeket: fonást, szövést, különböző kézimunkákat papírból. Lehetőleg az az elv érvényesüljön, hogy a bemutatás és az első gyakorlás után az eszközök, anyagok maradjanak elérhető helyen, hogy a gyermekek bármikor elővehessék és folytathassák ilyen irányú tevékenységeiket is.

Barkácsoláshoz biztosítsunk megfelelő gyermekméretű eszközöket, melyeket a balesetveszély kizárása érdekében állandóan tartsunk szemmel.

5. 5. MOZGÁS

A testi nevelés az óvodai nevelés folyamatában a gyerekek egészséges testi – és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését.

A testnevelés fejleszti a gyerekek természetes mozgását: a járást, a futást, a támaszt, a függést, az egyensúlyozást, az ugrást, az ugrást, a dobást. Megismertetni velük a gimnasztikát és néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat.

Lehetőséget biztosít a gyerekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére, fejleszti cselekvő – és feladatmegoldó képességüket, erősíti a szép mozgás iránti vonzalmukat.

Fejleszti testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáját, a testi erőt, gyorsaságot és állóképességet. Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását és megkedvelik a szabad levegőn történő testmozgást.

Az óvodáskorban a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. A gondozás, egészséges életmódra nevelés feladata hatását felerősíti, kiegészíti.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést; fejleszti az alkalmazkodás képességét is, ezzel is segítve a zökkenőmentes iskolakezdést nagycsoport végeztével. Így támaszkodik, illetve előkészíti a vizuális – a matematikai – a zenei – és a környezet megismerésére nevelés fontos, kapcsolódó feladatait, ezzel is fejleszti a gyerekek személyiségét.

A testnevelés hatására a gyerekekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás. A közösségi élet alakulásához is fontos tulajdonságokat fejleszt: egymás segítése, együttműködés.

A jó közérzet nem elég a testi képességek fejlesztéséhez, szükséges a belső harmónia biztosítása is. A testileg fejlett, de lelkileg visszamaradt gyerek erejét fitogtató, agresszív, antiszociális lesz. A keresztyén szeretet ellenben arra ad késztetést, hogy a testi fölényt pozitív irányba, egymás segítésére használjuk ki.

Az egyházi témájú gyerekekére alkalmazott koreográfia mozdulatsorai a testnevelési foglalkozásokon is felhasználhatóak. Kifejezi azt a keresztyén szemléletet, melyben a test és a lélek szerves egységet alkot.

Mindig ki kell használnunk az időt, hogy tornázzanak minél többet a szabad levegőn. A szabadban más játék és tevékenység mellett törekszünk arra, hogy a gyermekek sokat mozogjanak, ügyességi, mozgásos szabályjátékokat is játszanak, megfelelő tornaszereken másszanak, kússzanak, húzódkodjanak.

Törekszünk a gyermekek izmainak erősítésére, mozgásának, állóképességének, alkalmazkodó képességének testi ügyességének fejlesztésére. A testnevelés foglalkozásokon a gyakorlatok megmutatása és megnevezése során a gyerekek a legtermészetesebb módon sok fontos szót, kifejezést tanulnak meg. Így pl. a testrészeik

nevét, a különböző helyváltoztatások nevét. Testnevelés foglalkozási tervünkbe a szókincs bővítését is tudatosan beépítjük. Tiszteletben tartjuk a gyermekek különböző adottságait és teljesítményüket mindig saját teljesítményeikhez hasonlítjuk. Észre kell venni az igyekezetet, a legkisebb fejlődést is észrevételezzük, és együtt örülünk gyermekeinkkel az eredményeiken.

FONTOS:

- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének és a közösségi életre való felkészítésnek elősegítése
- Egyéni szükségletek és képességek figyelembe vétele, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a mozgásra (az óvodai nevelés minden napján).

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben:

- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A CSENDJÁTÉK

A Montessori óvodai és iskolai élet elmaradhatatlan mozzanata a csendjáték. A tevékenységi idő végén az óvónő suttogó szavát vagy halk zeneszót meghallva a gyermekek halkán helyre teszik a játékszereiket, eszközeiket és óvatosan, szinte zaj nélkül körbe teszik az ülőalkalmatosságokat. A csoportban a tevékenységi idő alatt a gyermekek szabadon mozoghatnak, változtathatják helyüket, de halk beszéd, duruzsolás mindig hallható. A csendjátéknak elsődleges feladata, hogy a gyermekek hallgassák a csendet. Az óvónőnek gondoskodnia kell arról, hogy mindenki kényelmesen helyezkedjék el, mert csak így kívánhatjuk meg a teljes mozdulatlanságot. A gyermekek derűt és várakozó feszültséget tükröző csillogó szemeik azt mutatják, hogy ezt nagyon élvezik. Aztán lehajtják fejüket, becsukják szemüket és „hallgatják” a csendet. A csend hallgatása élménnyé válik, egyben a zenei nevelésnek is egyik alapmozzanata. Közben átélik a saját benső hangulatukat, a csend soha nem létezik. Meghallanak olyan zörejeket, hangokat,

amelyekre a mindennapi élet során nem figyelnek fel. Utána kinyitják szemüket és megsúgják az óvónőnek, hogy milyen hangokat és zörejeket hallottak.

A csendjátékot a gyermekek nagyon élvezik, sokat jelent az önfegyelem, a közösségi magatartás kialakításának szempontjából.

5. 6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezet nemcsak arra való, hogy megismertessük, vagy tárgyi ismeretként beépítsük a gyermekek tudatába. Sokkal fontosabb, hogy a gyermek otthonosan érezze magát abban a szűkebb, illetve tágabb környezetben, amelyben él, az óvoda és a természet összefüggéseiben. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek, így biztosítva az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlesztését. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Ez úgy valósulhat meg igazán, ha a gyermek a környezetét szereti, sajátjának érzi. Erre ad jó lehetőséget a Bibliai szemlélet, mely szerint: Isten szeretete hozta létre a világot és benne az embert. A csupán materiális világot nem lehet szeretni, a *szeretet* mindig személyes kapcsolatot jelent. Ne csupán alkalmazkodva viseljük el a környezetünkben élőket, hanem Krisztusi szeretettel forduljunk egymás felé.

A foglalkozásokon keresztül biztosítani kell a gyermekeknek:

- Néphagyományok, a családi tárgyi kultúra beépülése, értékeinek megismerése.
- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. Konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

A környezet megismerésére nevelés célja, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva kell újabb ismereteket nyújtani, illetve, a meglévőket mélyíteni, rendezni. Eközben építhetünk a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

Ha a foglalkozáshoz hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, biztos, hogy a gyermekek megszeretik környezetüket, ragaszkodunk ahhoz és megfelelő ismeretekkel rendelkezve, eligazodnak benne.

Az óvodapedagógus a témák válogatása közben a környezet, a lakóhely sajátosságaihoz igazodjon, nem elvont ismereteket kell közvetítenie. A környezet megismerése áthatja a gyerekek életét, az óvodai tevékenységek egészét.

A spontán játékokhoz kapcsolódva, az önkiszolgáló tevékenységbe építve, az óvodapedagógussal történő beszélgetés során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben legalább olyan hatékonyságot érhetünk el, mint a tudatos kezdeményezésekben, foglalkozásokon. A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Maguk a természeti és társadalmi témakörök is több ponton kapcsolódnak, összefüggnek egymással.

A fejlesztő program megvalósítása során, azokat a módszereket lehet hatékonyan alkalmazni, előnyben részesíteni, amelyek igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz. Mozgásos játékokra, cselekvésre és az érzékszervi megtapasztalásra épülnek. Az óvodai tanulási folyamat a gyermek számára legyen érdekes, jó példa. A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. Folyamatos megfigyelést igényelnek például évszakok,

az időjárás elemeinek változásai, az évszakra jellemző jegyek, színek megfigyelése, az évszak esztétikája. Alkalmi megfigyelésekre sokszor kínálkozik lehetőség egy-egy érdekes jelenség, cselekvés, tevékenység kapcsán. Ne legyünk foglalkozás centrikusak!

Az óvodapedagógus arra törekedjen, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, előben figyeltessen és tapasztaltasson meg a gyermekekkel.

A környezet megismerésére való nevelésnek fontos szerepe van a gyermekek nevelésében, hogy általa, a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermeket neveljünk.

A csoportokban legyen sok növény, esetleg akvárium. A gyermekek érezzék felelősséget a növények ápolásáért, az állatok gondozásáért, az akvárium rendben tartásáért. A kisgyermekeknek nem kell magyaráznunk az egyes növények és állatok védelmének fontosságát, ha így élünk, akkor ennek természetes következménye az állatok, növények szeretete.

Legyenek olyan ismeretterjesztő képeskönyveink, amelyekből ismerkedhetnek tőlünk távol élő állatokkal is. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy minden állatnak megvan a szépsége és a haszna.

Az időjárás megfigyelésekor a hőfok és halmazállapot összefüggését nézzük meg. A földrajzi ismeretek egyik legfontosabb eleme az időjárás megfigyelése. A gyerekekkel beszélgetünk az idő múlásáról, az évszakok változásairól, a napok, hónapok, évek egymást követő rendjéről.

Minden csoportszobában tartsunk földgömböt, ezt böngészve megismerik a kontinenseket, a vizek és földek kiterjedését.

A matematikai tapasztalatok közvetítése és a biblikus szemlélet között minden megerőltetés nélkül jó kapcsolat teremthető. A Jézusi példázatok sajátos logikai rendszert alkotnak. Nemcsak a matematikai logikai gondolkodás irányába, hanem a humán gondolkodás irányába is. A Bibliai történetek feldolgozásakor bizonyos logikus következtetéseket is elvárhatunk a hallottakkal kapcsolatban.

A matematikai tapasztalatok közvetítése komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg. Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos, minta – modellkövető
- spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások

A gyermek már óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermekek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalmait, segíti a közösségi életre való felkészítést.

A matematikai tartalmú tapasztalatok megismertetésénél szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők.

Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására

A matematikai gondolkodás fejlesztésében különösen nagy szerepe van a tapasztalatnak. A matematikai gondolkodás kialakításában és fejlesztésében nagyon fontos, hogy figyelembe vegyük minden gyermek haladási tempóját és tudjuk, mikor mit mutassunk be számára. Fontos, hogy matematikai fogalmaik kialakulásához tevékenységük eredményeként saját tapasztalattal jussanak el. Az eszközök segítségével szerzett tudást, képességet a mindennapi élet során fel kell használni, alkalmazni kell.

A pedagógusnak rá kell irányítani a figyelmet a mindennapi életben a számlálás, a dolgok számbeliségének észrevételére. (Számlálják meg, hogy hányan vannak; hány tányért kell az asztalra tenni, hogy mindenkinek jusson; hány ujjuk van; hány lába van a lónak...)

Jó, ha beiktatunk mindenféle számolósos játékokat, társasjátékokat programunkba, ami egy-egy gyermeknek, gyermekcsoportnak megfelel. Pl. labda dobálása számolással; akinek a labdát dobom, mond egy számot, akinek azután dobom, mondjon egy nagyobb számot; játszhatunk kiszámolósdikat.

A geometriai fogalmak megismerése is hozzátartozik a világ megismeréséhez és a dolgok tulajdonságainak meghatározásához, megnevezéséhez.

5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

5.7.1. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése

A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása rendkívül fontos.

Kompetenciák fejlesztése is elengedhetetlen: például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges formái **bővülnek** cselekvéses tanulással, a felfedezéssel, és **szűkülnek** a feladat megoldással és az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozással

Az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a fejlődést, tanulást.

Digitális fenntarthatóság – IKT kompetencia fejlesztése

Intézményünkben törekszünk arra, hogy az óvodapedagógusok rendelkezzenek valamilyen informatikai képesítéssel, ismerettel és használják az internetet oktatási célra.

A pedagógus minősítésének egyik eleme, hogy a tevékenységek, foglalkozástervek kialakítása során IKT – eszközt alkalmazzon az óvónő.

Az óvodai nevelés legtöbb területén az IKT alkalmazása lassan nélkülözhetetlen lesz: a kivetített képek, a digitális képernyő, illetve a projektor használata, és a Power Point-prezentáció az óvodai nevelés folyamatát segíti.

Digitális eszközök alkalmazásának lehetőségei a kisgyermekkorban nevelésben továbbképzések által biztosított.

Célja: a gyakorlatorientált, korszerű tudás átadása a digitális eszközök kisgyermekkorban történő alkalmazásának lehetőségeiről. Továbbá, hogy a pedagógusok továbbfejlesszék digitális kompetenciáikat, ismerjék meg az infokommunikációs technológiával támogatott foglalkozások elméleti, módszertani és technológiai hátterét. Cél, hogy sajátítsák el a digitális eszközök alkalmazásának lehetőségeit a pedagógiai gyakorlatban, a különféle IKT – eszközökkel támogatott foglalkozások tervezését, illetve az ezekhez kapcsolódó foglalkozásvázlatok és tematikus tervek készítését.

Váljanak képessé önállóan megkeresni és felhasználni az interneten található, a munkájuk során alkalmazható digitális tartalmakat.

Legyenek tisztában az ehhez szükséges, alapvető szerzői jogi kérdésekkel.

Az intézményi DFT- ben (Digitális Fejlesztési Terv) megfogalmazottak nagyban segítik az intézményi innovációt.

Igaz, hogy alapvetően az óvodák egy része nem támogatja a digitalizmus elterjedését óvodáskorban, mégis a digitális fejlesztő eszközök nagyban motiválják a gyermekek érdeklődésének felkeltését és fenntartását, valamint segítenek a tehetségek kibontakoztatásában és a hátrányos helyzetű gyermekek félzárkóztatásában.

(BeeBot, Bugyulófalva program – IKT táblával, lap-topok, stb.)

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat – hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges (értelmi, lelki szociális testi) fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik, azaz

eléri az iskolaérettséget. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális fejlettség, amely mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához, az iskolaérettséghez.

a.) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak test arányai, meg kezdődik a fog váltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgás koordináció és finommotorika. Mozgását, viselkedését testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Ezzel elérve azt a testi fejlettséget, melyek elengedhetetlenek az iskolai feladatok elvégzéséhez

b.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg fejlettség óvodáskor végére az egészségesen fejlődő gyermeknél a következőket jelenti:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni: minden szófajt használ: különböző mondatrészeket, mondatfajtaikat alkot: tisztán

ejti a magán – és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek.): végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat: ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait : ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét: felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek: elemi, mennyiségi ismeretei vannak, értelmi fejlettsége zökkenőmentessé teszi az iskolakezdést.

c.) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára, szociális fejlettségük megfelelő. A szociálisan egészségesen fejlődő készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermek társaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan fejlett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni: késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség fejlődésének elősegítése.

4. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka és egyéni fejlesztés mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A

szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

6. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A FEJLESZTÉS MÓDSZERE

A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált, egyéni fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvodában létrejövő adott lehetőségek döntik el, milyen csoport szervezési formát alkalmazunk. Mi osztott csoportban valósítjuk meg a kitűzött nevelési célokat és feladatokat. Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztés, a foglalkozás formáját ne a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg, így valósítva meg az egyéni fejlesztést. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, az iskolakezdésre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és egyéni fejlesztése, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására

és kifejtésére bátorítjuk és képessé tesszük azok megoldására, így alkalmassá téve őket a rugalmas iskolakezdésre.

Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenképp az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre és a tapasztalatszerzésre. A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata. Az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. A teljes nevelési folyamat, amely vegyes, részben osztott vagy osztott csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

7. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Az óvodai gyermekvédelem minden óvodás korú gyermekre kiterjedő **prevenatív** tevékenység, amely **speciális segítséget** nyújt a gyermekek és családok komplex gondozásában. Ezen belül magába foglalja az egyes gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésért kifejtett **pedagógiai tevékenységet** is.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy időben felfedezzük azokat a problémákat, amelyek zavartalan fejlődésükre kóros hatással vannak.

A **csoportvezető óvónő** és a **gyermekvédelmi felelős** a gyermekek mindenek felett álló érdekeit figyelembe véve tevékenykednek. Megelőzik, enyhítik és elhárítják azokat a hatásokat, amelyek a gyermekekre károsító jellegűek. A tájékozódó jellegű **családlátogatás** alkalmával felméri a gyermekek szociális helyzetét, anamnézist készítenek.

Rögzítik a hátrányos helyzet, valamint a veszélyeztetettség tényét, a kidolgozott szempontok szerint.

1. **Hátrányos helyzetű gyermekek** azok, akiknek alapvető szükséglet – kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális- és kulturális téren.

Amennyiben a **hátrányok halmozódnak** és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran **veszélyeztetettséghez**

vezet. Tehát *hátrányos helyzetű*nek nem születik a gyermek, hanem azzá válik. Előidézője a családi mikro környezetben ért negatív hatások.

2. **Veszélyeztetett gyermekek azok**, akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, akinek testi, pszichés fejlődését az öröklött vagy szerzett organikus károsodások, környezeti ártalmak, illetve rossz társas kapcsolatok akadályozzák. Nincs biztosítva optimális lehetőség a gyermek személyiségének fejlődéséhez.

3. **Nehezen nevelhető** az a gyermek, aki társadalmilag meghatározott, életkorának megfelelő nevelési követelményeket átmenetileg vagy huzamos ideig belső vagy külső okok miatt nem tudja, illetve nem akarja teljesíteni. Különbféle közösségekbe nehezen illeszkedik be.

Az óvónő feladata az ilyen gyermekeknél igen nehéz. Első lépés: a károsító ok feltárása, majd az egyéni következetes bánásmód árvényesítése. Alkalmazzon korrigáló, pótló nevelési eljárásokat.

A tanév elején a csoportvezetőkkel felmérjük, van-e veszélyeztetett illetve hátrányos helyzetű gyermek és megtervezzük a közös családlátogatást.

Ahhoz, hogy gyermekvédelmi munkánk eredményes legyen, figyelemmel kell kísérni minden gyermeket az óvodába lépéstől az iskolába való átmenetig. Differenciált neveléssel gyermek közelbe kerülni és hozzásegíteni őket az egészséges testi-lelki egyensúly kibontakozásához.

A speciális segítséget igénylő gyermekek komplex gondozást kaphatnak a **Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattól, Önkormányzattól**.

Amennyiben az óvoda a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni segítséget kér a **Humán Szolgáltató Intézettől**.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Minden tanév elején összegyűjti a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek adatait.

- Szülői értekezleten bemutatkozás után tájékoztatja a szülőket jogaikról, a gyermekek jogairól és saját fogadóóráiról. /látható helyre kifüggeszti/
- A felmért gyermekekről munkatervet készít, állandó kapcsolatot tart a csoportvezető óvónővel, védőnővel, orvossal és a szülői munkaközösséggel.
- A szociálisan rászoruló gyermekek részére a segélyezésre javaslatot tesz. /pl. ruhagyűjtési akció/
- Visszatérő családlátogatás a csoportvezető óvónővel.
- A családok megsegítésére kapcsolatot tart fent a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal.
- A gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz és az ott hallottakról tájékoztatja a nevelőtestületet.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, kritikus esetekben az óvodapedagógus feladata az egész család „gondozása”, védelme, külső segítség igénylése.

Nem véltetlen, hogy napjainkban egyre több szó esik a gyermek– és ifjúságvédelemről, hiszen óvodai szinten is tapasztaljuk a liberális nevelés hátrányait, nehézségeit.

Óvodánk, ezen belül a csoportvezető óvónők feladata az egyes családok és nevelési módszereik megismerése.

8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- **sajátos nevelési igényű gyermek:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, az SNI köznevelési státusszal rendelkező gyermekek egyéni fejlesztése gyógyepedagógus által valósul meg.
- **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői

véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek; ezen gyermekeknek is biztosítani kell az egyéni fejlesztés lehetőségét.

- **kiemelten tehetséges gyermek:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. A tehetségek kibontakoztatásához elengedhetetlen az egyéni fejlesztés megvalósítása.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felzárkóztatását, esélyegyenlőségük biztosítását, a törvényességi szabályok betartása mellett biztosítani kell, egyéni fejlesztési tervek meghatározásával, hogy a felnövekvő nemzedék hasznos állampolgáraivá váljon nemzetünknek.

Integráció-inklúzió:

Az integrációban az együttnevelés során a hangsúly az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a közös tanuláson és a kölcsönös kommunikáción van, de fontos szerepe van az egyéni fejlesztésnek.

Célunk az **inkluzív óvoda**, mely minden gyermek felé befogadó, és ennek a szemléletnek a következménye az együttnevelés, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Az integráció célja:

- a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció.

8.1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ, BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Azok a gyermekek, akik a hagyományos pedagógiai módszerekkel nem voltak sikeresen oktathatók, kiszorultak az iskolából. Az ő nevelésük – oktatásuk érdekében jöttek létre az első gyógypedagógiai intézmények és alakult ki a gyógypedagógia.

Napjainkra a civilizált, demokratikus társadalom egyik alapköve az esélyegyenlőség, a kirekesztés elkerülése, a befogadás.

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki „testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, vagy fejlődés miatt nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott.”

CÉLUNK: Segíteni beilleszkedésüket, javítani képességüket szakemberek segítségével.

SNI tényét kizárólag a szakértői és rehabilitációs bizottság, komplex orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai vizsgálat alapján történik. A szakértői és rehabilitációs bizottság által végzett vizsgálat a szülő vagy pedagógus kérésére történik. (Szülő hozzájárulása szükséges, kivéve, ha a szülő ismeretlen helyen tartózkodik).

A szakértői bizottság tevékenységének része a gyermek fejlődésének rendszeres nyomon követése.

A köznevelési törvény szabályozza a pedagógiai szakszolgálatok, köztük a szakértői bizottság munkáját.

A nevelési tanácsadó az a szakszolgálat, ahová a problémát mutató gyermek először kerül. Amennyiben a nevelési tanácsadó vizsgálatán felmerül az SNI gyanúja, szakértői bizottság vizsgálata kérhető. A nevelési tanácsadó feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek problémáinak feltárása, ennek alapján szakvélemény készítése.

Abban a kérdésben, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, vagy SNI, a nevelési tanácsadó megkeresésére szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti, hogy a megfelelő tárgyi feltételek mellett biztosítani tudja a szakértői bizottság által előírt szakértői javaslatban megfogalmazott óraszám teljesítését az SNI gyermekek részére. Továbbá fontosnak ítéljük meg azt a tényt

is, hogy megfelelő szakemberek végezzék el a minőségi munkát az erre kijelölt helyen, a törvényi szabályozás szerint.

Erre a célra logopédiai, fejlesztő szobát alakítottunk ki az óvodán belül.

Nehézséggel küzdő gyermek több van, mint SNI. A nevelési tanácsadók száma lényegesen magasabb, a bizottságok létszámánál.

Egy működő óvodai közösségen belül vannak és lesznek olyan SNI gyermekek, akik integrálhatóak és lesznek, akik nem. A magyar többségi pedagógia nehezen fogad be SNI gyermekeket.

Legideálisabb az lenne, ha valamennyi óvodában minden feltétel adott lenne ahhoz, hogy SNI gyermek integráltan nevelkedjék. Az SNI gyermeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez. (egyéni fejlesztési terv készítése)

A nevelés hatására ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságra törekvésnek, együttműködésnek.

Az SNI gyermek óvodai nevelése csoportban, kiscsoportos, egyéni formában történhet.

8.2. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Tehetséges kisgyerekek korai jellemzői lehetnek az alábbiak (nem kell mindnek meg lennie):

- meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövid távú *memória*
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek *egy dologra figyelni*
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag *szókincs*
- fejlett *képzelőerő*, amely megnyilvánulhat korai *szerepjátékokban*, korai *figuratív rajzolásban*, korai *alkotó tevékenységben*, a *valóság és fikció* korai megkülönböztetésében, *humorérzékben*
- magánál *idősebb játszótársakat* választ
- *absztrakt gondolkodás*
- saját személyről való *tudatosság és önreflexió* korai megjelenése
- szenvedélyes *érdeklődés* a *külvilág*, az *emberek*, a *tárgyak*, *természeti jelenségek*, *zene*, *gépek működése* stb. irányában

- fejlett koordináció és *finommotoros mozgás*

A tehetséges gyermekek fejlesztésére tág lehetőséget adnak az óvodában a különböző tevékenységformák.

8.3. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE

A differenciálás szó jelentése: különbséget tenni, megkülönböztetni. A legfontosabb eleme azonban a segítség – alkalmazkodó segítség. Természetesen mi pedagógusok alkalmazkodunk a gyermek sajátos igényeihez, segítve őt, ezáltal a különböző tanulási és magatartási helyzetekben. Segíthetünk direkt módon, kiemelve egy vagy több gyermeket a többiek közül, de segíthetünk máshogyan is. A tanulási folyamatban megtapasztaljuk a csoport sajátosságait. Ki kell dolgoznunk, majd be kell építenünk a mindennapi tanítási gyakorlatunkba olyan lépéseket, módszereket, amelyek szemléletesebbek, hatékonyabbak a problémamentes gyerekeknek is, a sajátos nevelésű gyerekeknek pedig segítene.

- Szemléletes szemléltető anyagok legyenek állandóan a gyerekek előtt.
- Szemléletes magyarázatok, gyermekközpontú nyelvezettel.
- A kreativitás elfogadása, értékelése. A gyermek különleges képességeinek felismerése, értékékként kezelése.
- A gyermek motiválása, bevonása az aktuális ismeretanyag feldolgozásába.
- A szokásostól eltérő megoldások szabadsága: rugalmasság az óvónő részéről.
- Őszinte, örömteli, nyugodt, biztonságos, elfogadó légkör és környezet teremtése.
- Minden lehetőség megragadása nevelési helyzetek megbeszélésére, kiértékelésére.
- Sok mese, közös élmény biztosítása (kirándulás, közös alkotások, közös célkitűzés, színelőadások, ezek későbbi feldolgozása).
- A szülőket ne zárjuk ki a csoportszobából, a gyerek óvodai életéből.

A differenciálás és egyéni bánásmód alkalmazásának legjobb előtanulmánya lehet a vizuális nevelés.

Ezek a javaslatok nem csak megkönnyítik a nevelési folyamatot, hanem nagymértékben csökkentik a teljesítményszorongást, ami kiemelten fontos a nehézséggel küzdő gyerekeknél.

FELHASZNÁLT IRODALOM

2013. évi CCXLV. törvény egyes törvényeknek a **gyermek**ek védelme érdekében történő módosításáról

• **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)**

• 2015. évi LXXV. törvény *a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény* módosításáról

• **354/2016. (XI. 18.)** Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló

• **229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

• **229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet** módosításáról

• **13/2018. (VI. 14.)** EMMI rendelet a 2018/2019. **tanév rendjéről**

• **277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus továbbképzésről**, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

• **363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról**

• **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról**

• 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

• **17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve** kiadásáról

• **30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról**

• **32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve** kiadásáról

Biblia

B. Méhes Vera: Montessori pedagógiai rendszere és alkalmazása az óvodában (1996)

Deákné B. Katalin: Minden kezdet nehéz

Deákné B. Katalin: Óvodások tankönyve I. II.

Dislexia veszélyeztetettség felmérése (gyorsteszt)
Erfahrungen und Methoden (Stuttgart ÖR)
Erziehungsfrage in heutigen Kindergarten (München 1983)
Evangéliumi nevelés lélekben és igazságban
Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában
Magyarországi Montessori óvodai program
Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermekbizottsága: Gyermekmunkaprogram (1997)
Maria Montessori (1996): A gyermek felfedezése
Mérei – Binét: Gyermeklélektan
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel (1997)
Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan
Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenció óvodai program
Rosta Katalin – Kocsis Lászlóné: Ez volnék én?
Tevékenységek központú óvodai nevelési program
Wettlauf zum Jahre 2000 (Hannover Universität Verlag)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

**A módosított Pedagógiai Programot
a soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda Szülői Szervezete
véleményezte és elfogadásra javasolta.**

Nkt. 72.§ (5)

Soltvadkert, 2022. április 04.

SZK vezető

Iktatószám:

**A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda módosított Pedagógiai Programját
az óvoda Nevelőtestülete 2022. március 31.**

értekezletén megtárgyalta, elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

Soltvadkert, 2022. március 31.

Szarka Rita
intézményvezető

JEGYZŐKÖNYV

Készült: A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda **nevelőtestületi** értekezletén

Helye: Evangélikus Egyházi Óvoda

6230 Soltvadkert, Kossuth Lajos utca 2.

Ideje: **2022. március 31.**

Az óvoda nevelőtestülete megismerte a felülvizsgált, törvénynek megfelelően módosított Pedagógiai Programot.

A Nevelőközösség egyhangúlag, tartózkodás nélkül elfogadta a soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda a köznevelést érintő 2021. évi LII. törvény és a 31/2020 EMMI rendelet értelmében módosított **Pedagógiai Program** dokumentumát.

Soltvadkert, 2022. március 31.

.....
jegyzőkönyv-vezető

.....
hitelesítő

.....
hitelesítő

Jelenléti ív

Csesznegi Evelin

Dóra Anna

Fodorné Faragó Tünde

Májerné Müller Edit Rita

Szarka Rita

Várkonyi - Szebelédi Nikolett

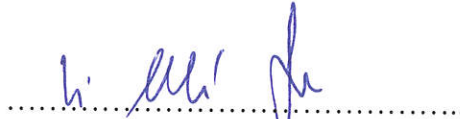
Torgyik Melinda

A soltvadkeri Evangélikus Egyházi Óvoda Igazgató Tanácsa
az intézmény módosított Pedagógiai Programját véleményezte.

Soltvadkert, 2022. április 12.

Határozati szám:

Kis Molnár Gábor

elnök

**A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda
módosított Pedagógiai Programját a Fenntartó jóváhagyta.**

Soltvadkert, 2022. június 7.

Homoki Pál
esperes - lelkész

Kis Molnár Gábor
Felügyelő

Jegyzőkönyvi kivonat

A Magyarországi Evangélikus Egyház nevelési-oktatási bizottsága 2022. június 8-án tartott ülésén a következő határozatot hozta:

104/2022. (VI. 08.) nevelési-oktatási bizottsági határozat

soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda alapdokumentumainak módosításáról

A Magyarországi Evangélikus Egyház nevelési-oktatási bizottsága az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény 4. § (2) bekezdése alapján a soltvadkerti **Evangélikus Egyházi Óvoda** pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének módosítást támogatja.

Budapest, 2022. június 22.

A kiadmány hiteles.

Marga Márta
osztályvezető